
RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU ELBLĄSKIEGO

ZA LATA 2021-2022

22 WRZEŚNIA 2023
EKOMILA NA ZLECENIE POWIATU ELBLĄSKIEGO

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	5
1.1.	Podstawa prawna opracowania.....	5
1.2.	Cel sporządzenia raportu.....	5
1.3.	Metodologia gromadzenia i analizowania danych	5
1.4.	Cele i kierunki działań w poszczególnych obszarach interwencji	7
2.	Stan środowiska i działania w obszarach interwencji.....	9
2.1.	Ochrona klimatu i jakość powietrza	9
2.1.1.	Wyniki monitoringu środowiska	9
2.1.2.	Wymiana źródeł ciepła i montaż źródeł energii	10
2.1.3.	Odnawialne źródła energii.....	12
2.1.4.	Elektromobilność.....	15
2.1.5.	Drogi rowerowe	16
2.1.6.	Działania administracyjne.....	16
2.1.7.	Działania inwestycyjne	16
2.1.8.	Wskaźniki monitorowania	19
2.1.9.	Wnioski	21
2.2.	Zagrożenie hałasem.....	21
2.2.1.	Wyniki monitoringu środowiska	21
2.2.2.	Działania inwestycyjne prowadzone na rzecz poprawy klimatu akustycznego	22
2.2.3.	Wskaźniki monitorowania	28
2.2.4.	Wnioski	29
2.3.	Pola elektromagnetyczne	29
2.3.1.	Wyniki monitoringu środowiska	29
2.3.2.	Działania administracyjne.....	30
2.3.3.	Wskaźniki monitorowania	30
2.3.4.	Wnioski	30
2.4.	Gospodarowanie wodami.....	30
2.4.1.	Działania administracyjne.....	30
2.4.2.	Analiza stanu JCW po aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami z 2022 r.....	31
2.4.3.	Wskaźniki monitorowania	36
2.4.4.	Urządzenia melioracyjne i osłony przeciwpowodziowe	37
2.4.5.	Działania inwestycyjne	38
2.4.6.	Wnioski	41
2.5.	Gospodarka wodno-ściekowa.....	41
2.5.1.	Infrastruktura wodno-ściekowa.....	41

2.5.2.	Działania administracyjne.....	42
2.5.3.	Działania inwestycyjne	42
2.5.4.	Wskaźniki monitorowania	44
2.5.5.	Wnioski	45
2.6.	Zasoby geologiczne.....	45
2.6.1.	Zasoby w latach 2021-2022	45
2.6.2.	Działania administracyjne.....	46
2.6.3.	Wskaźniki monitorowania	46
2.6.4.	Wnioski	47
2.7.	Gleby.....	47
2.7.1.	Monitoring chemizmu gleb ornych Polski	47
2.7.2.	Wyniki badań Stacji Chemiczno-Rolniczej	47
2.7.3.	Chemizm opadów atmosferycznych.....	49
2.7.4.	Osuwiska.....	50
2.7.5.	Wskaźniki monitorowania	50
2.7.6.	Wnioski	50
2.8.	Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	51
2.8.1.	Odpady komunalne	51
2.8.2.	Odpady przemysłowe	52
2.8.3.	Usuwanie wyrobów azbestowych	53
2.8.4.	Pożary odpadów	57
2.8.5.	Podrzucanie („dzikie wysypiska”) i pozostawianie odpadów (składowanie w miejscach nieprzeznaczonych)	57
2.8.6.	Działania inwestycyjne	58
2.8.7.	Zapobieganie powstawaniu odpadów.....	58
2.8.8.	Wskaźniki monitorowania	59
2.8.9.	Wnioski	59
2.9.	Zasoby przyrodnicze	60
2.9.1.	Formy ochrony przyrody.....	60
2.9.2.	Usuwanie drzew i krzewów	60
2.9.3.	Monitoring wybranych gatunków na terenie PKWE i otuliny Parku.....	61
2.9.4.	Lasy	61
2.9.5.	Działania inwestycyjne	62
2.9.6.	Wskaźniki monitorowania	63
2.9.7.	Wnioski	64
2.10.	Zagrożenie poważnymi awariami	64

2.10.1.	Działania administracyjne.....	64
2.10.2.	Działania prewencyjno – inwestycyjne.....	64
2.10.3.	Wskaźniki monitorowania	65
2.10.4.	Wnioski	65
2.11.	Edukacja ekologiczna.....	66
3.	Podsumowanie i wnioski końcowe	69

Wykaz skrótów:

B(a)P – benzo(a)piren
BDL – Bank Danych Lokalnych
BDO – Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce opakowaniami
BIP – Biuletyn Informacji Publicznej
CO₂ – dwutlenek węgla, ditlenek węgla
DK – drogi krajowe
DW – drogi wojewódzkie
GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS – Główny Urząd Statystyczny
Hz - Herc
IUNG – PIB – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy
j.s.t. – Jednostka/i samorządu terytorialnego
JCW – Jednolite części wód
JCWP – Jednolite części wód powierzchniowych
JCWpd – Jednolite części wód podziemnych
PZDR – Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego
MIOZE – Małe Instalacje Odnawialnych Źródeł Energii
O₃ – ozon, tritlen
OGR – dofinansowanie z ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych
OSChR – Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
OZE – Odnawialne Źródła Energii
PEM – pole elektromagnetyczne
PGW – Plan Gospodarowania Wodami
PGW Wody Polskie – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PIG – PIB – Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
PM₁₀ – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek o średnicy nie większej niż 10µm
PM_{2,5} – mieszanina zawieszona w powietrzu cząsteczek o średnicy nie większej niż 2,5 µm (aerozole atmosferyczne)
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PUWA – Program Usuwania Wyrobów Azbestowych
PV – fotowoltaika - dziedzina techniki zajmująca się przetwarzaniem światła słonecznego na energię elektryczną
RFIL – Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych
RFR – Regionalny Fundusz Rozwoju
RFRD – Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
RPO / RPOWWM – Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
UE – Unia Europejska
UMWW-M – Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego
URE – Urząd Regulacji Energii
V – wolt
WFOGR – Wojewódzki Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WI – energia wiatru
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WWA – wielkopierścieniowe węglowodory aromatyczne
ZDR – Zakład o Dużym Ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej
ZZR – Zakład o Zwiększonym Ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna opracowania

Na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.), Zarząd Powiatu Elbląskiego opracował, a Rada Powiatu Elbląskiego Uchwałą nr L/54/2022 z dnia 07 października 2022 roku przyjęła: „Program ochrony środowiska dla powiatu elbląskiego na lata 2022-2030”.

W myśl art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska zarząd powiatu jest obowiązany do sporządzania co 2 lata raportu z realizacji celów zawartych w Programie. Raport jest przedstawiany radzie powiatu, a następnie przekazywany zarządowi województwa.

1.2. Cel sporządzenia raportu

Raport jest sporządzany w celu określenia, czy działania inwestycyjne i pozainwestycyjne są prowadzone zgodnie z założeniami przyjętymi w Programie. W celu możliwości mierzalnego określenia realizacji założeń programu, jego autorzy zaproponowali wskaźniki monitorowania. Analiza części opisowej Raportu oraz wspomnianych wskaźników pozwoli na dokonanie oceny realizacji celów zawartych w Programie.

1.3. Metodologia gromadzenia i analizowania danych

W procesie gromadzenia danych wysłano pisma wraz z kwestionariuszami ankiet z prośbą o przekazanie informacji o podjętych działaniach realizujących cele zawarte w Programie ochrony środowiska. Prośby zostały skierowane do następujących instytucji:

1. Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego;
2. Starostwo Powiatowe w Elblągu;
3. Urząd Gminy Elbląg;
4. Urząd Gminy Godkowo;
5. Urząd Gminy Gronowo Elbląskie;
6. Urząd Gminy Markusy;
7. Urząd Gminy Milejewo;
8. Urząd Gminy Pasłęk;
9. Urząd Gminy Rychliki;
10. Urząd Miasta i Gminy Młynary;
11. Urząd Miasta i Gminy Tolkmicko.
12. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Olsztynie;
13. Powiatowy Zarząd Dróg w Elblągu z/s w Pasłęku;
14. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie, Rejon Dróg Wojewódzkich w Elblągu;
15. Nadleśnictwo Dobrocin;
16. Nadleśnictwo Młynary;
17. Nadleśnictwo Zaporowo;
18. Nadleśnictwo Elbląg;
19. Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej;
20. Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Elblągu;
21. ENERGA-OPERATOR SA, Oddział w Olsztynie;

22. PGW WODY POLSKIE Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku;
23. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gdańsku;
24. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Elblągu.

Dodatkowo do sporządzenia raportu korzystano z innych ogólnodostępnych źródeł danych w postaci:

1. Dane GUS – Bank Danych Lokalnych;
2. Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim – raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ, Olsztyn, kwiecień 2022;
3. Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim – raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ, Olsztyn, kwiecień 2023;
4. Aneks nr 1 do Rocznej oceny jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim – raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ, Olsztyn, czerwiec 2023,
5. Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2021, GIOŚ, Olsztyn grudzień 2022;
6. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2021 w województwie warmińsko-mazurskim, GIOŚ, Olsztyn, czerwiec 2022;
7. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2022 w województwie warmińsko-mazurskim, GIOŚ, Olsztyn, czerwiec 2023;
8. Bilans złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2021, PIG-PIB, Warszawa 2022;
9. Bilans złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2022, PIG-PIB, Warszawa 2023;
10. Dane opublikowane na stronach:

<https://www.gov.pl/web/gios>

https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/

<https://mjwp.gios.gov.pl/>

<https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

<https://www.pgi.gov.pl/>

<https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/>

<https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/>

<http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

<https://rejestr-bdo.mos.gov.pl/Registry/Index>

Strony internetowe gmin, powiatu i województwa, wraz z BIP.

1.4. Cele i kierunki działań w poszczególnych obszarach interwencji

Nadrzędnym celem strategicznym Programu ochrony środowiska dla powiatu elbląskiego na lata 2022-2030 jest:

Zrównoważony rozwój powiatu elbląskiego szansą zachowania wysokiej jakości środowiska oraz poprawę warunków życia mieszkańców, poprzez mitygację i adaptację do zmian klimatu.

Tabela 1: Cele i kierunki interwencji ustalone w poszczególnych obszarach interwencji w Programie ochrony środowiska dla powiatu elbląskiego na lata 2022-2030

Obszar interwencji	Cel	Kierunki interwencji
1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery
		Wzrost wykorzystania OZE
		Zwiększenie efektywności energetycznej budynków i infrastruktury
		Doskonalenie systemu planowania, monitoringu i edukacji
		Zrównoważony rozwój energetyczny
2. Zagrożenia hałasem	Utrzymanie klimatu akustycznego zgodnie z obowiązującymi normami	Ograniczanie hałasu
3. Pola elektromagnetyczne	Utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych	Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych
4. Gospodarowanie wodami	Czyste wody i bezpieczeństwo przeciwpowodziowe	Dobra jakość wód powierzchniowych i podziemnych
		Utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód
		Stosowanie instrumentów ekonomicznych w racjonalnym użytkowaniu zasobów wodnych
		Ochrona przed powodzią
5. Gospodarka wodno-ściekowa	Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie wody odpowiedniej ilości i jakości
		Ograniczenie zużycia wody
		Ochrona wód i gleb przed zanieczyszczeniem ściekami
6. Zasoby geologiczne	Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin	Eksplorowanie złóż efektywnie i z poszanowaniem przyrody
7. Gleby	Przywrócenie i utrzymanie dobrego stanu gleb	Ochrona gleb
		Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych
8. Gospodarka odpadami	Racjonalna gospodarka odpadami	Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów

Obszar interwencji	Cel	Kierunki interwencji
i zapobieganie powstawaniu odpadów		Oddzielenie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego
9. Zasoby przyrodnicze	Ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej	Doskonalenie planowania i realizacji zadań ochronnych
		Poprawa spójności systemu obszarów chronionych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej
		Ochrona krajobrazu
		Racjonalna gospodarka leśna i łowiecka
		Ograniczenie zagrożeń dla rodzimej przyrody
		Edukacja ekologiczna
10. Zagrożenia poważnymi awariami	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska oraz minimalizacja ich skutków	Przeciwdziałanie wystąpieniu awarii instalacji przemysłowych, minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi i środowiska
		Edukacja

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POŚ dla Powiatu Elbląskiego

2. Stan środowiska i działania w obszarach interwencji

2.1. Ochrona klimatu i jakość powietrza

2.1.1. Wyniki monitoringu środowiska

Jakość powietrza wpływa na zdrowie i życie ludzi, zwierząt oraz roślin. Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzen, ozon, pył zawieszony PM10 i PM2,5, ołów w pyle PM10, arsen w pyle PM10, kadm w pyle PM10, nikiel w pyle PM10 oraz benzo(a)piren w pyle PM10. W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesienia do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje tj.: dwutlenek siarki, tlenek azotu oraz ozon.

Dane z zakresu monitoringu jakości powietrza pochodzą z systemu stacji pomiarowych rozmieszczonych po strefie warmińsko-mazurskiej. Strefa ta obejmuje wszelkie obszary województwa poza aglomeracjami, z których każda stanowi odrębną strefę. Obszar powiatu elbląskiego znajduje się poza aglomeracją, więc należy do strefy warmińsko-mazurskiej. Najbliższym punktem pomiarowym dla obszaru powiatu jest stacja zlokalizowana w Puszczy Boreckiej

Tabela 2: Ocena jakości powietrza strefy warmińsko-mazurskiej na podstawie danych z roku bazowego - 2020 r. z latami 2021-2022

Lp.	Substancja	Klasa			Opis klasy
		rok bazowy 2020	2021 r.	2022 r.	
					ze względu na ochronę zdrowia ludzi
1.	benzen	A	A	A	Klasa A jest przyznawana w przypadku braku przekroczeń stężeń zanieczyszczeń poziomów dopuszczalnych oraz poziomów docelowych na terenie strefy
2.	dwutlenek siarki	A	A	A	j.w.
3.	dwutlenek azotu	A	A	A	j.w.
4.	ozon troposferycznego	A D2	A D2	A D2	Klasa A – brak przekroczeń poziomu docelowego. Klasa D2 – przekroczenia poziomu celu długoterminowego.
5.	tlenek węgla	A	A	A	j.w.
6.	pył PM10	A	A	A	A – nie przekraczający poziomu dopuszczalnego. C – Nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla średniej rocznej. Natomiast odnotowano przekroczenie poziomu dopuszczalnego ze względu na liczbę dni wartości powyżej 35 µg/m ³ .
7.	pył PM2,5	A A1	A A1	A A1	A – nie przekraczający poziomu dopuszczalnego. A1 – nie przekraczający poziomu dopuszczalnego II faza.
8.	ołów w pyle PM10	A	A	A	j.w.
9.	nikiel w pyle PM10	A	A	A	j.w.
10.	kadm w pyle PM10	A	A	A	j.w.

11.	arsen w pyłe PM10	A	A	A	j.w.
12.	benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10	C	C	C	Stężenie poziomu zanieczyszczeń przekracza poziom docelowy.
ze względu na ochronę roślin					
1.	dwutlenek siarki	A	A	A	j.w.
2.	dwutlenek azotu	A	A	A	j.w.
3.	ozon troposferycznego	A D2	A D2	A D2	Klasa A – brak przekroczeń poziomu docelowego. Klasa D2 – przekroczenia poziomu celu długoterminowego.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w woj. warmińsko-mazurskim za rok 2021 i 2022, GIOŚ WMS w Olsztynie 2022 i 2023

W 2021 roku przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu ze względu na stężenie średnie roczne w pyłe zawieszonym PM10 odnotowano w dwóch miejscach powiatu tj. w Markusach (pow. 4,5 km²) oraz w Pastęku (pow. 13,6 km²). W roku 2022 odnotowano przekroczenia już tylko w Pastęku (pow. 4,6 km²).

W strefie warmińsko-mazurskiej utrzymuje się problem z przekroczeniami norm dla ozonu troposferycznego długoterminowego zarówno pod względem ochrony zdrowia jaki i ochrony roślin, czego powodem były korzystne warunki meteorologiczne formowania się ozonu.

Tabela 3: Gminy powiatu elbląskiego znajdujące się w obszarach przekroczeń w strefie warmińsko-mazurskiej w rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2021 i 2022

Gmina	BaP -ze względu na stężenie średnie roczne w pyłe zawieszonym PM10 – poziom docelowy		O ₃ - ze względu na liczbę dni z przekroczeniem poziomu 8h (poziom celu długoterminowego)		O ₃ - ze względu na wartość AOT40 (poziom celu długoterminowego)	
	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
gm. Elbląg				TAK	TAK	TAK
gm. Godkowo				TAK	TAK	TAK
gm. Gronowo Elbląskie				TAK	TAK	TAK
gm. Markusy	TAK		TAK	TAK		
gm. Milejewo				TAK	TAK	TAK
gm. Młynary				TAK	TAK	TAK
gm. Pastęk	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
gm. Rychliki				TAK	TAK	TAK
gm. Tolkmicko				TAK	TAK	TAK

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza atmosferycznego w województwie warmińsko-mazurskim za rok 2021 i 2022, GIOŚ WMS w Olsztynie 2022 i 2023, wraz z aneksem

2.1.2. Wymiana źródeł ciepła i montaż odnawialnych źródeł energii

Wymiana źródeł ciepła i montaż odnawialnych źródeł energii przez mieszkańców jest systematycznie wspierana przez liczne programy dofinansowań, których środki pochodzą ze środków europejskich, NFOŚiGW, WFOŚiGW, budżetu powiatu i budżetów poszczególnych gmin.

W raportowanym okresie miały miejsce niżej opisane działania w poszczególnych jednostkach samorządowych.

POWIAT ELBLĄSKI

Realizacja dotacji celowych na dofinansowanie kosztów inwestycji z zakresu ochrony powietrza polegające na wymianie źródeł ciepła na niskoemisyjne dla podmiotów, o których mowa w art. 403 ust. 4 ustawy Prawo Ochrony Środowiska. W 2021 roku dofinansowania opiewały na kwotę 128.914,00 zł, w ramach których powstało 13 instalacji fotowoltaicznych i zakupiono 12 nowych kotłów. W 2022 roku dofinansowania wyniosły 275.503 zł, w ramach których powstało 13 instalacji fotowoltaicznych, 14 pomp ciepła i zakupiono 6 nowych kotłów.

GMINA ELBLĄG

Z programu „Czyste Powietrze” finansowanego przez WFOŚiGW w Olsztynie w gminie Elbląg udzielono dotacji na kwotę 876.380,00 zł w 2021 roku oraz na kwotę 854.021,00 zł w 2022 roku.

GMINA GODKOWO

Gmina nie prowadziła dofinansowań.

GMINA GRONOWO ELBLĄSKIE

Z budżetu gminy dofinansowano uruchomienie 9 instalacji na biomasę za kwotę 27.000,00 zł w 2021 roku oraz 8 instalacji na biomasę za kwotę 24.000,00 zł w 2022 roku.

GMINA MARKUSY

Gmina nie prowadziła dofinansowań.

GMINA MILEJEWO

Dofinansowania były prowadzone w latach 2021 i 2022, jednak gmina przekazała informacje o wysokości tych dofinansowań tylko za rok 2022, w którym wyniosły one 626.220,33 zł i pochodziły z WFOŚiGW w Olsztynie.

GMINA MŁYNARY

Gmina nie prowadziła dofinansowań.

GMINA PASŁĘK

Gmina Pasłęk w roku 2021 i 2022 ze środków własnych przeznaczyła na dofinansowania po 200.000 zł. W obu latach kwota ta nie została wykorzystana przez mieszkańców.

W 2021 roku zawarto umowy na dofinansowania za kwotę 156.000,00 zł, w ramach której beneficjenci zakupili 20 kotłów na biomasę za kwotę 80.000,00 zł, 3 kotły gazowe za kwotę 12.000,00 zł, 13 kotłów na węgiel za kwotę 54.000,00 zł oraz inne źródła ciepła.

W 2022 roku zawarto umowy na dofinansowania za kwotę 98.000,00 zł, w ramach której beneficjenci zakupili 18 kotłów na biomasę za kwotę 78.000,00 zł, 2 kotły na gaz za kwotę 8.000,00 zł oraz inne źródła ciepła. Od 2022 roku zaprzestano dofinansowań na zakup kotłów węglowych.

GMINA RYCHLIKI

Ze środków WFOŚiGW w Olsztynie w 2021 roku na dofinansowania przeznaczono kwotę 49.762,47 zł na zakup 6 kotłów na węgiel. W 2022 roku kwota dofinansowań wyniosła 10.504,20 zł na zakup 1 kotła na paliwo płynne.

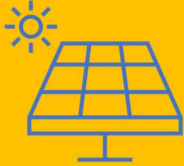
GMINA TOLKMICKO

Gmina nie prowadziła dofinansowań.

2.1.3. Odnawialne źródła energii

Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii prowadzi do realizacji celów zawartych w Raportowanym Programie Ochrony Środowiska, tym samym również „Polityki Ekologicznej Państwa 2030” oraz „Polityki Energetycznej Państwa do 2040 r.”, której jednym ze wskaźników jej realizacji jest udział energii odnawialnej w końcowym zużyciu energii brutto.

MIKROINSTALACJE FOTOWOLTAICZNE WG STANU NA 31 XII 2022 ROKU

	Moc zainstalowana [MW]	Liczba uruchomionych instalacji [szt.]
gm. Elbląg	7,325	458
gm. Godkowo	0,975	111
gm. Gronowo Elbląskie	1,653	216
gm. Markusy	1,241	168
gm. Milejewo	1,876	216
gm. Młynary	1,739	203
gm. Pasłęk	12,222	603
gm. Rychliki	0,822	105
gm. Tolkmicko	2,069	278

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Energa Operator

WZROST WYKORZYSTANIA OZE W POWIECIE ELBLĄSKIM

Wg stanu na koniec 2020 roku na terenie powiatu elbląskiego było zainstalowanych:

- 612 instalacji PV (energia słońca) o łącznej mocy 5,49 MW;
- 3 instalacji WI (energia wiatru) o łącznej mocy 4,55 MW;
- 3 elektrownie wodne o łącznej mocy 0,12 MW.

W 2022 roku na terenie powiatu elbląskim zainstalowanych było:

- 2.358 instalacji PV (energia słońca) o łącznej mocy 29,922 MW;
- 5 instalacji WI (energia wiatru) o łącznej mocy 77,31 MW;
- 2 elektrownie wodne o łącznej mocy 0,072 MW.

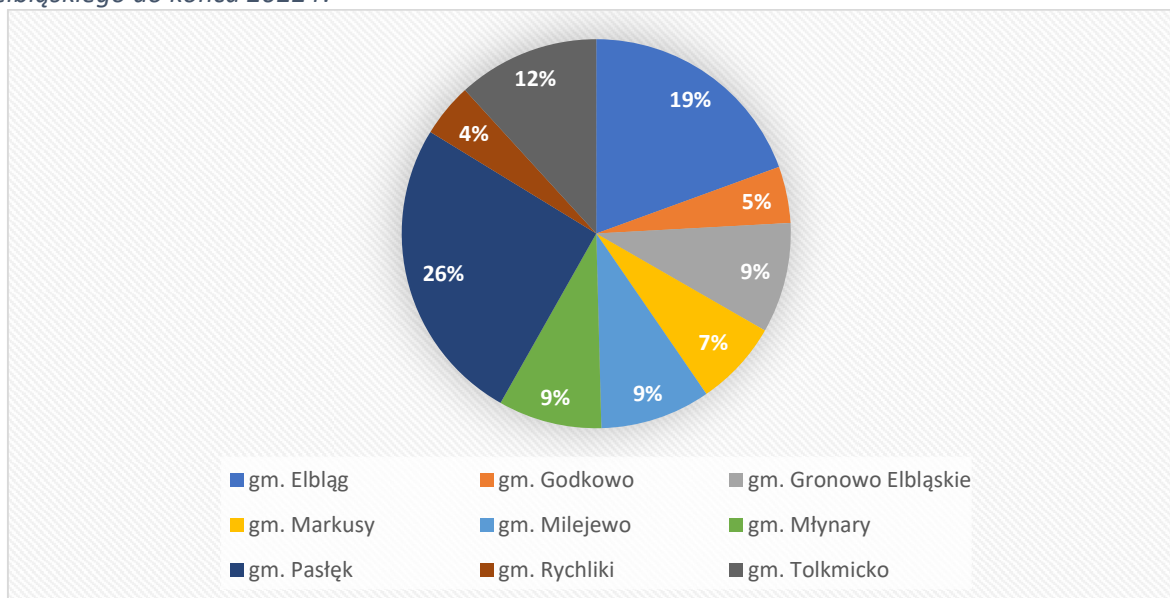
W porównaniu do poprzedniego okresu raportowania wzrost nastąpił o:

- 1.748 instalacji PV o łącznej mocy zainstalowanej 25,517 MW;
- 2 farm wiatrowych o łącznej mocy zainstalowanej 72,76 MW.

W raportowanym okresie doszło do bardzo dynamicznego rozwoju budowy mikroinstalacji fotowoltaicznych. W 2022 roku uruchomiono jedną farmę fotowoltaiczną w miejscowości Zielonka Pasłęcka o mocy 0,758 MW. Spektakularny wzrost mocy zainstalowanej nastąpił ze źródeł wiatru poprzez budowę dwóch farm wiatrowych w gminie Pasłęk. W danych uzyskanych od Energa Operator, Oddział w Olsztynie widnieją 2 nowe duże instalacje uruchomione w raportowanym okresie o mocy 36,16 MW i 36,5 MW. Instalacje te są jednymi z największych w regionie. W latach 2021-2022 doszło do wyłączenia z użytkowania jednej elektrowni wodnej o mocy 0,5 MW w gminie Pasłęk.

Według danych do roku 2022 oceniono, iż największa liczba instalacji fotowoltaicznych znajdowała się na terenie gminy Pastęk, która wykazuje się ogromną otwartością na mikro, małe i duże instalacje OZE z różnych źródeł. Drugą gminą o największej liczbie instalacji jest gm. Elbląg i kolejno gm. Tolkmicko. Obszary gmin Rychliki i Godkowo odznaczają się najmniejszą liczbą instalacji w powiecie elbląskim.

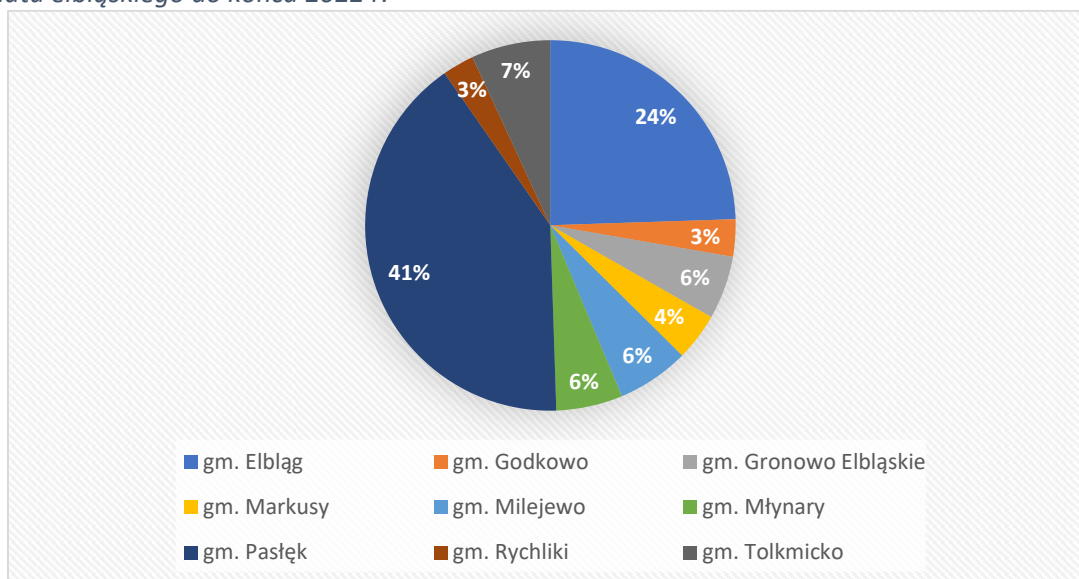
Wykres 1: Udział liczby [szt.] uruchomionych instalacji PV na terenie poszczególnych gmin powiatu elbląskiego do końca 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Energa Operator

W zakresie mocy zainstalowanej w instalacjach PV przewaga gminy Pastęk nad pozostałymi gminami powiatu elbląskiego jest bardzo duża – 41 % mocy zainstalowanej w powiecie. W gminie Elbląg znajduje się 24 % mocy zainstalowanych. W pozostałych gminach udziały te kształtują się na poziomie kilku procent od 3 do 7.

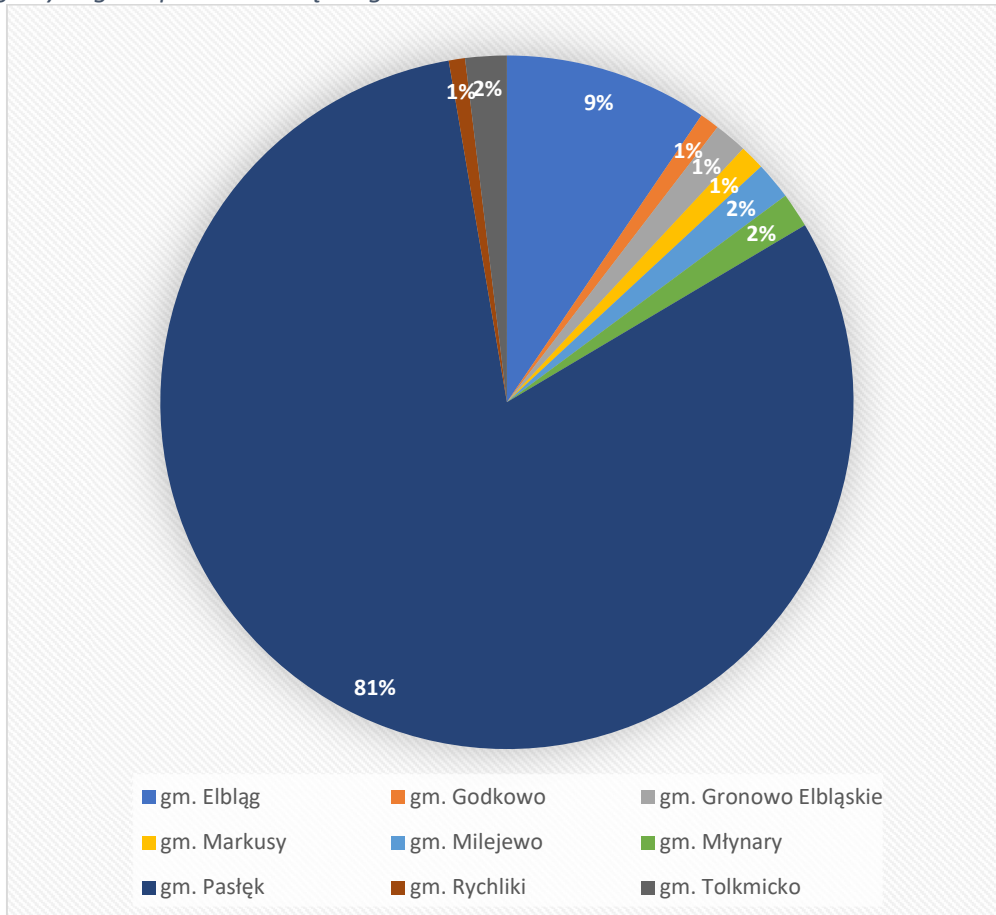
Wykres 2: Udział mocy [MW] zainstalowanej w instalacjach PV na terenie poszczególnych gmin powiatu elbląskiego do końca 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Energa Operator

W powiecie elbląskim liderem w mocy zainstalowanej OZE jest gmina Pastęk, na terenie której znajdują się instalacje wykorzystujące energię wiatru, słońca i wody, dzięki czemu aż 81% mocy znajduje się na terenie tej gminy.

Wykres 3 Udział mocy [MW] zainstalowanej w instalacjach OZE (słońce, wiatr, woda) na terenie poszczególnych gmin powiatu elbląskiego do końca 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Energa Operator

W raportowanym okresie nastąpił bardzo istotny i dynamiczny rozwój wykorzystania odnawialnej energii słońca oraz wiatru. Indywidualne gospodarstwa domowe chętnie użytkują instalacje PV. Prezentowane dane, wskazują na wzrost, który nie miał dotychczas miejsca. W analizowanych latach powstało 1.747 nowych mikroinstalacji fotowoltaicznych oraz 1 mała instalacja, a także 2 duże instalacje wiatrowe.

2.1.4. Elektromobilność

Jednym z celów zawartych w „Strategii zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku” jest ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko, poprzez rozwój elektromobilności. Jest on również szansą dla ochrony jakości powietrza. W związku z tym, aby ocenić progres elektromobilności w powiecie, z Wydziału Architektury i Budownictwa w Starostwie Powiatowym w Elblągu pozyskano poniższe dane.

	STACJE ŁADOWANIA	
	2021 rok	2022 rok
Liczba zgłoszeń:	0	1

Rozwój elektromobilności jest na bardzo wczesnym stadium rozwoju. Świadczy o tym bardzo mała ilość samochodów elektrycznych – 26 szt., zarejestrowanych na dzień 31 XII 2022 r. w Wydziale Komunikacji Starostwa Powiatowego w Elblągu.

Liczba stacji ładowania zgłoszonych do Starostwa Powiatowego w Elblągu w raportowanym okresie dotyczyła 1 miejsca i znajdowała się w obrębie Komorowo Żuławskie.

Analizując dane dochodzimy do wniosku, że auta elektryczne obecnie mają marginalny udział w mobilności mieszkańców powiatu. W zwiększeniu znaczenia tego środka lokomocji nie pomaga bardzo mała liczba stacji ładowania. Obecni użytkownicy aut elektrycznych ich ładowanie prowadzą we własnych garażach.

Podane liczby jednak nie obejmują samochodów elektrycznych użytkowanych przez przedsiębiorców na podstawie umów leasingu, gdyż powiat elbląski ma charakter terenów wiejskich, a firmy leasingowe siedziby lub oddziały lokują w większych miastach tj. na przykład w Elblągu. W tej sytuacji samochód taki rejestrowany jest w urzędzie właściwym dla miejsca prowadzenia działalności leasingodawcy. Mając to na względzie można szacować, że po terenie powiatu elbląskiego porusza się większa ilość aut elektrycznych niż wskazują na to powyższe liczby. Jednak nadal elektromobilność ma znaczenie marginalne.

2.1.5. Drogi rowerowe

Drogi rowerowe dają możliwość mieszkańcom do bezpiecznego, bezemisyjnego i cichego przemieszczania się po terenie powiatu. Dodatkowo aktywność fizyczna wpływa na kondycje organizmu człowieka, dzięki temu pozytywnie wpływa na zdrowie ludzi, dlatego ich rozbudowa jest ważna i oczekiwana przez społeczeństwo.

Tabela 4: Długość dróg rowerowych w km w latach 2019 – 2022 na terenie powiatu elbląskiego

Drogi rowerowe w km	2019	2020	2021	2022
drogi dla rowerów ogółem	34	34	34	34
będących pod zarządem gminy	4	4	4	4
będących pod zarządem starostwa	12,5	12,5	12,5	12,5
będących pod zarządem urzędu marszałkowskiego	17,5	17,5	17,5	17,5

Źródło: Dane GUS BDL

2.1.6. Działania administracyjne

Emisja gazów i pyłów do powietrza z instalacji mogącej negatywnie oddziaływać na środowisko wymaga zgłoszenia organowi ochrony środowiska w myśl art. 152 lub uzyskania pozwolenia w myśl art. 220 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.). Instalacje te muszą spełniać określone przepisami szczegółowymi wymagania, a w określonych przypadkach normy emisyjne. Przyjęte rozwiązania administracyjne mają na celu kontrolowanie emisji z instalacji, co chroni środowisko przed nadmiernym korzystaniem z niego. Właściwymi organami ochrony środowiska w tym obszarze jest marszałek województwa oraz starosta. W raportowanym okresie Starosta Elbląski przyjął 7 zgłoszeń oraz wydał 11 pozwoleń na emisję do powietrza i handel emisjami, oraz przeprowadził 1 postępowanie dotyczące zgłoszenia średnich źródeł spalania paliw.

2.1.7. Działania inwestycyjne

Tabela 5: Działania inwestycyjne przeprowadzone na rzecz ochrony powietrza w latach 2021-2022

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Zarząd Dróg Powiatowych w Pasłęku	Przebudowa przejścia dla pieszych w Pasłęku na ul. Bohaterów Westerplatte	2021	45.700,00	RFRD
	Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych na terenie miejscowości Młynary – budowa przejścia w ciągu drogi powiatowej 1149N ul. 1 Maja	2021	29.023,01	środki własne + RFRD
	Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych na terenie miejscowości Pasłęk – przebudowa przejścia w ciągu drogi powiatowej 2171N ul. Jagiełły	2021	53.013,00	środki własne + RFRD
	Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych w obszarze oddziaływania przejść dla	2022	108.911,28	środki własne + subwencja ogólna

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	pieszych na ulicy Szafirowej (DP 1139N) w Gronowie Górnym – przebudowa przejścia dla pieszych nr 1 w km 0+191,00			+ Gm. Elbląg
	Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych w obszarze oddziaływania przejść dla pieszych na ulicy Szafirowej (DP 1139N) w Gronowie Górnym – przebudowa przejścia dla pieszych nr 2 w km 0+348,90	2022	104.753,93	środki własne + subwencja ogólna + Gm. Elbląg
	Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych w obszarze oddziaływania przejść dla pieszych na ulicy Szafirowej (DP 1139N) w Gronowie Górnym – przebudowa przejścia dla pieszych nr 3 w km 0+498,80	2022	104.231,17	środki własne + subwencja ogólna + Gm. Elbląg
	Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych w obszarze oddziaływania przejść dla pieszych na ulicy Szafirowej (DP 1139N) w Gronowie Górnym – przebudowa przejścia dla pieszych nr 4 w km 0+767,00	2022	99.922,36	środki własne + subwencja ogólna + Gm. Elbląg
	Przebudowa przejścia dla pieszych na ulicy Elbląskiej w Gronowie Elbląskim na drodze powiatowej 1103N	2022	144.463,30	środki własne + subwencja ogólna + Gm. Gronowo Elbląskie
	Przebudowa przejścia dla pieszych w Pastęku na ul. Bohaterów Westerplatte	2022	25.763,00	środki własne + subwencja ogólna
Gmina Elbląg	Docieplenie ścian zew. z malowaniem elewacji budynku szkoły podstawowej w Pilonie	2021	317.428,00	środki własne
Gmina Gronowo Elbląskie	Droga nr 102062N Oleśno - układanie płyt drogowych	2021	35.122,89	środki własne
	Droga nr 102080N Gajewiec - układanie płyt drogowych	2021	68.683,20	środki własne
	Droga nr 102054N Mojkowo-układanie płyt drogowych	2021	59.150,70	środki własne
	Droga nr 102068N Różana-układanie płyt drogowych	2021	67.453,20	środki własne
	Działka drogowa nr 75, obręb Wikrowo - układanie płyt drogowych	2021	63.763,20	środki własne
	Droga nr 102020N Wikrowo - układanie płyt drogowych	2021	314.864,00	środki własne
	Droga nr 102043N ul. Wolności Jęglownik - układanie płyt drogowych	2021	171.240,60	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Droga nr 102076N ul. Polna Gronowo Elbląskie - kruszywo	2021	17.020,98	środki własne
	Droga nr 102017N Kopanka Pierwsza- układanie płyt drogowych + kruszywo	2021	25.282,24	środki własne
	Droga nr 102062N Olesno - układanie płyt drogowych	2022	175.674,75	środki własne
Gmina Markusy	Docieplenie ścian budynku głównego wraz z opaską budynku i izolacją pionową ścian fundamentalnych Szkoły Podstawowej w Żurawcu	2022	268.500,00	środki własne + RFIL
	Termomodernizacja z izolacją pionową ścian fundamentalnych i opaską z polbruku budynku pawilonu edukacyjnego Szkoły Podstawowej w Żurawcu	2022	113.500,00	środki własne
	Zakup pieca na zrębki dla budynków Szkoły Podstawowej w m. Zwierzno	2021	169.740,00	RFIL
	Modernizacja oświetlenia na terenie Gminy	2021	20.000,00	RFIL
Gmina Milejewo	Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku szatniowo-klubowy Klubu Jeździeckiego „Bertyn” w m. Piastowo	2021 2022	19.455,52	środki własne
	Wymiana oświetlenia na LED w budynku Szkoły Podstawowej w Milejewie	2021	107.862,05	środki własne
	Dopłaty do biletów w celu popularyzacji korzystania ze środków transportu zbiorowego	2021	106.974,00	środki własne
		2022	212.948,12	środki własne
Gmina Młynary	Rozpoczęto działania zmierzające do realizacji inwestycji montażu pompy ciepła i instalacji fotowoltaicznej oraz termomodernizacji budynków Szkoły Podstawowej w Młynarach. Zadanie zostanie zakończone w 2023 roku.	2022	7.380,00	Rządowego Funduszu Polski Ład
Gmina Rychliki	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Rychlikach (UG)	2021	615.392,66	środki własne + RPO WWM
	Budowa oświetlenie ulicznego w miejscowości Dymnik	2021	11.000,00	FS
	Budowa oświetlenie ulicznego w miejscowości Rychliki	2021	27.892,72	FS
	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej: siedziba Biblioteki Publicznej Gminy Rychliki, Gminnego	2022	880.000,00	dotacja ogólna

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Ośrodka Pomocy Społecznej w Rychlikach oraz siedziby Ochotniczej Straży Pożarnej w Rychlikach wraz z budynkiem Ośrodka Zdrowia w Rychlikach w tym z przebudową i zastosowaniem OZE			
	Modernizacja oświetlenia ulicznego w miejscowościach Rejsyty, Gołutowo oraz Rychliki	2022	4.225,00	środki własne
	Przebudowa drogi gminnej dz. 386 w Rychlikach (nawierzchnia KŁSM, obrzeża z krawężników)	2021	148.613,00	RFIL
	Przebudowa drogi gminnej dz. 108/2 w Rychlikach (nawierzchnia KŁSM, obrzeża z krawężników)	2021	71.999,14	RFIL
	Przebudowa drogi gminnej dz. 182 w Rychlikach (nawierzchnia KŁSM, obrzeża z krawężników)	2021	76.280,00	RFIL
	Przebudowa drogi gminnej dz. 45 w Rychlikach (nawierzchnia KŁSM, obrzeża z krawężników)	2021	83.410,00	RFIL
	Remont drogi gminnej wewnętrznej dz. 1/7 obr. Wysoka msc. Powodowo (nawierzchnia KŁSM, obrzeża z krawężników)	2021	108.114,19	KOWR
	Modernizacja drogi gminnej - dojazdowej do pól uprawnych w obrębie Marwica, gmina Rychliki - I etap (nawierzchnia z KŁSM, odtworzenie rowów)	2022	100.000,00	FOGR (50.000,00 zł) + środki własne (50.000,00 zł)
Gmina Tolkmicko	Wymiana opraw oświetlenia ulicznego na oprawy LED w ilości 606 sztuk.	2022	b.d.	środki własne
Nadleśnictwo Elbląg	Przebudowa kotłowni leśniczówki Kadyny – kocioł klasy V na pellet	2021	74.440,52	środki własne
	Przebudowa kotłowni leśniczówki Górki – kocioł klasy V na pellet	2021	54.354,61	środki własne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

2.1.8. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych (GUS) w t/rok	147	54 / 54	wg potrzeb

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych z zakładów szczególnie uciążliwych (GUS)	73,1	52,9 / 48,6	95
Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych (GUS) w t/rok	54	48 / 57	zmniejszenie ilości
Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych (GUS) w t/rok	36.072	37.624 / 34.468	zmniejszenie ilości
Liczba gmin posiadających przyjęty Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (dane od gmin powiatu)	3	3 / 3	9
Długość sieci ciepłej przesyłowej i rozdzielczej w jednostkach koncesjonowanych w km (GUS)	5,4	5,9 / b.d.	zwiększenie ilości
Moc zainstalowana w instalacjach OZE (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki) w MW	10,707		zwiększenie ilości
Moc zainstalowana w instalacjach OZE (Dane Energa Operator) w MW – obejmują wszystkie instalacje tj.: mikro, małe i duże	16,197	107,304	zwiększenie ilości
Moc zainstalowana w instalacjach wykorzystujących hydroenergię (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki) w MW	0,612	0,072	zwiększenie ilości
Moc zainstalowana w instalacjach wykorzystujących energię wiatru (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki) w MW	4,650	77,31	zwiększenie ilości
Moc zainstalowana w instalacjach wykorzystujących energię promieniowania słonecznego (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki) w MW	5,073	5,831	zwiększenie ilości
Moc zainstalowana w instalacjach wykorzystujących energię promieniowania słonecznego (Dane Energa Operator) w MW	5,49	29,922	zwiększenie ilości
Moc zainstalowana w instalacjach wykorzystujących biogaz (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki) w MW	0	0	zwiększenie ilości wg potrzeb
Moc zainstalowana w instalacjach wykorzystujących biomasę (wykaz OZE publikowany przez Urząd Regulacji Energetyki) w MW	0	0	zwiększenie ilości
Klasa jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla następujących substancji: benzen, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, PM10 i PM2,5 w strefie warmińsko-mazurskiej (monitoring WIOŚ)	A	A	A

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
Klasa jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla benzo(a)pirenu w PM10 (monitoring WIOŚ)	C	C	A
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca (ogółem) kWh (GUS)	711,75	700,53 / b.d.	zmniejszenie ilości
Odbiorcy energii elektrycznej w gospodarstwach domowych ogółem w szt. (GUS)	18.589	19.334 / 19.569	wg potrzeb

2.1.9. Wnioski

W raportowanym okresie nastąpił bardzo duży progres w działalności prosumenckiej mieszkańców. Uruchomiono ponad 1,7 tys. nowych instalacji fotowoltaicznych co jest dużym krokiem w kierunku wzrostu wykorzystania OZE. Gminy oraz powiat przeznaczając środki własne oraz pozyskując z różnych programów istotnie wsparły mieszkańców w prowadzonych inwestycjach.

Elektromobilność na obszarze powiatu aktualnie ma znaczenie marginalne, z uwagi na znikomą ilość stacji ładowania. Bardzo mała jest również ilość zarejestrowanych samochodów elektrycznych.

W raportowanym okresie nie odnotowano rozbudowy ścieżek rowerowych.

Jakość powietrza na obszarze powiatu poprawia się systematycznie od kilku lat. Aktualnie najistotniejszym problemem pozostaje spełnienie norm dla benzo(a)pirenu w pyłe PM10.

2.2. Zagrożenie hałasem

2.2.1. Wyniki monitoringu środowiska

Klimat akustyczny powiatu elbląskiego kształtowany jest przez hałas pochodzący ze źródeł komunikacyjnych tj. drogowy i kolejowy oraz w niewielkim stopniu z przemysłu.

W ocenie stanu akustycznego województwa za rok 2021 nie wykazano ani jednego zakładu zlokalizowanego na terenie powiatu elbląskiego, którego hałas przekraczałby normy.

W raportowanym okresie nie wydano decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu.

W 2021 roku na terenie gminy Pasłęk dokonano pomiarów wpływu farmy wiatrowej na klimat akustyczny okolicy. Farma Wiatrowa Krasin licząca 10 turbin wiatrowych zlokalizowana jest w okolicach miejscowości: Krasin, Brzeziny, Nowa Wieś, Kusy, Rydzówka i Sakówko. Turbiny mają następujące parametry: pozioma oś obrotu, moc znamionowa - 3 MW każda, wysokość wieży - 117 m, średnica rotatora - 126 m. Pomiary hałasu w sprawozdaniu wypełniają wymóg decyzji Burmistrza Pasłęka z dnia 23.12.2014 r. i obejmują pierwszy cykl pomiarów w środowisku po zrealizowaniu inwestycji przy wyłączonych turbinach. Pomiary wykonano w takich odległościach od budynków by wyeliminować dźwięki z obszarów zabudowy mieszkaniowej, w następujących lokalizacjach: Krasin 8, Pasłęk - nr dz. 13/2 Rydzówka, Brzeziny 10, Nowa Wieś 11B, Nowa Wieś 4, Nowa Wieś 2G, Nowa Wieś 1A, Nowiny 2A, Nowiny 3 oraz Sokółka 2/4. Uzyskane dane pomiarowe tła akustycznego na obszarze zamieszkałym w otoczeniu turbin wiatrowych Farmy Wiatrowej Krasin mieszczą się w przedziałach wartości dopuszczalnych, ustalonych dla poszczególnych rodzajów zabudowy terenu.

Obiektem badań był również napowietrzny odcinek o długości 2,7 km jednotorowej linii elektroenergetycznej o napięciu 110 kV łączącej Główny Punkt Odbioru Farmy Wiatrowej Krasin z Głównym Punktem Zasilania Pasłęk. Pomiary wykonano w dwóch punktach w przęsłach linii

usytuowanych na granicy zabudowy mieszkaniowej oraz na granicy pasa technologicznego. Zmierzone poziomy hałasu w środowisku od napowietrznej linii elektroenergetycznej 110 kV nie przekraczały norm ustalonych dla danego rodzaju zabudowy. W związku z tym nie stwierdzono negatywnego wpływu badanego obiektu na klimat akustyczny.

2.2.2. Działania inwestycyjne prowadzone na rzecz poprawy klimatu akustycznego

Tabela 6: Działania inwestycyjne przeprowadzone na rzecz ochrony przed hałasem w latach 2021-2022

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Zarząd Dróg Powiatowych w Pasłęku	Remont drogi powiatowej Młynarska Wola - Janiki Pasłęckie.	2022		65% RFRD + Środki własne + Gmina Młynary
	Remont drogi powiatowej nr 1149N w miejscowości Kraskowo, Inwestycja objęła wykonanie nakładki bitumicznej w m. Kraskowo przy tartaku.	2021	283.622,32	środki własne + Gmina Młynary
	Przebudowa drogi powiatowej nr 1144N odcinka Kwietnik – Zastawno (DW509) długości 3,65 km. Etap II długości 1,63 km	2021	2.715.783,8	środki własne + Gmina Młynary
	Rozbudowa wraz z przebudową drogi powiatowej nr 1179N Drulity-Dargowo-Marzewo	2021	5212.579,01	RFIL
	Budowa drogi powiatowej nr 1130N na odc. Święty Gaj – Kwietniewo	2021	3.499.673,76	RFRD + środki własne + Gm. Rychliki
	Remont drogi powiatowej nr 1124N od skrzyżowania z drogą powiatową nr 1121N do skrzyżowania z drogą powiatową nr 1126N. Etap I od km 0+000,00 do km 2+054,53	2021	2.244.644,21	RFRD + Gm. Markusy + środki własne
	Przebudowa drogi powiatowej nr 1144N, odcinka Kwietnik - Zastawno (DW509) długości 3,65 km. Etap II długości 1,63 km	2022	1.859.634,59	RFRD + środki własne
	Przebudowa drogi DP nr 1103N Jegłownik – Wiktorowo - Adamowo	2021	78.960,00	środki własne
	Rozbudowa drogi powiatowej nr 1140N DW509 Wilkowo-Sierpin-Przezmark-Komorowo Żuławskie - Nowa Piloną, na odcinku DW509-Komorowo Żuławskie. Etap II A	2021	1 888 413,81	RPO WWM + subwencja ogólna + środki własne + Gm. Elbląg
	Remont dróg powiatowych nr 1120N oraz 1117N w	2021	2.973.071,43	RFRD +

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	miejsowości Fiszewo gmina Gronowo Elbląskie			Gm. Gronowo Elbląskie + środki własne
	Remont nawierzchni DP 1158N w miejscowości Osiek. Etap III	2021	299.410,17	środki własne + Gm. Godkowo
	Remont nawierzchni ul. Gdańskiej w Pasłęku	2021	50.798,51	środki własne
	Remont nawierzchni DP 1187N Rychliki – Rejsyty. Etap II	2021	287.394,54	środki własne
	Remont nawierzchni DP 1113N Janowo - Kazimierzowo	2021	244.913,80	środki własne + Gm. Elbląg
	Remont nawierzchni DP 1131N Zajączkowo - Ogrodniki	2021	186.641,32	środki własne
	Remont nawierzchni DP 1153N w miejscowości Marianka	2021	326.530,56	środki własne
	Remont nawierzchni DP 1158N w miejscowości Osiek. Etap IV	2021	53.841,53	środki własne
	Remont drogi powiatowej nr 1175N na odcinku Surowe – Grądkki - Gruzajny	2021	68.265,00	środki własne
	Remont chodnika przy DP Nr 1128N w Świętym Gaju	2021	8.610,00	środki własne
	Remont DP Nr 2158N ul. Słowackiego w Młynarach	2021	36 733,95	środki własne
	Remont nawierzchni chodnika drogi powiatowej Nr 2168N ul. Drzymały w Pasłęku	2021	216 914,21	środki własne
	Remont cząstkowy nawierzchni ul. Zamkowej w Pasłęku. Etap III	2021	146 950,56	środki własne
	Remont DP Nr 1149N Kraskowo – Kurowo Br.	2021	88.560,00	środki własne + Gm. Młynary
	Remont nawierzchni DP 1105N Cieplice – Batorowo - Cieplice	2021	19.680,00	środki własne
	Remont nawierzchni DP 1128N w miejscowości Święty Gaj	2021	48.910,95	środki własne
	Remont nawierzchni DP nr 1122N na odc. od skrzyżowania z DP nr 1103N do „garbatego mostu”	2021	740.330,43	środki własne + Gm. Gronowo Elbląskie
	Remont DP nr 1156N do miejscowości Bądy	2021	447.933,79	środki własne + Gm. Pasłęk
	Remont nawierzchni DP nr 1123N Markusy - Rachowo	2021	807.070,19	środki własne + Gm. Markusy
	Wykonanie dwóch nakładek bitumicznych na ul. Zamkowej w Pasłęku	2021	63.960,00	środki własne
	Remont drogi powiatowej nr 1102N	2021	109.470,00	środki własne +

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
				Nadleśnictwo Elbląg
	Przebudowa drogi powiatowej 1103N na odcinku Jegłownik – Gronowo Elbląskie. Etap I	2022	6.788.385,52	środki własne + RFRD + Gm. Gronowo Elbląskie
	Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych na terenie miejscowości Młynary – budowa przejścia w ciągu drogi powiatowej 1149N ul. 1 Maja	2022	29.023,01	środki własne + RFRD
	Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych na terenie miejscowości Pasłęk – przebudowa przejścia w ciągu drogi powiatowej 2171N ul. Jagiełły	2022	19.013,00	środki własne + RFRD
	Przebudowa mostu drogowego na DP 1122N przez rzekę Tinę w m. Różany	2022	1.301.880,64	środki własne + subwencja ogólna
	Remont cząstkowy nawierzchni ulicy Zamkowej w Pasłęku. Etap V	2022	404.381,85	środki własne
	Remont chodnika w miejscowości Jelonki na DP 1185N	2022	235.908,21	środki własne + Gm. Rychliki
	Remont DP nr 1158N Młynarska Wola – granica powiatu elbląskiego	2022	3.403.665,10	środki własne + RFRD
	Remont drogi powiatowej nr 1185N na odcinku Jelonki - Śliwica	2022	1.369.859,69	środki własne + RFRD + Gm. Rychliki
	Remont DP nr 1135N Pomorska Wieś – Kamiennik. Etap II	2022	928.640,53	środki własne + Gm. Milejewo
	Wykonanie pogłębienia rowów wzdłuż DP nr 1185N Jelonki - Śliwica	2022	109.470,00	środki własne
	Remont drogi powiatowej nr 1135N Pomorska Wieś – Kamiennik. Etap I (km 1+200 – km 1+ 872)	2022	1.246.725,15	środki własne + Fundusz Leśny
	Remont drogi powiatowej nr 1103N na odcinku Stare Dolno - Powodowo	2022	2.095.660,80	środki własne + Fundusz Leśny + Gm. Markusy
	Remont odwodnienia ul. Zamkowej w Pasłęku. Etap II	2022	149.807,85	środki własne
	Remont chodnika przy DP nr 1128N w Świętym Gaju. Etap I (245m)	2022	49.938,00	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Remont chodnika przy DP nr 1128N w Świętym Gaju. Etap II (245m)	2022	50.061,00	środki własne
	Wykonanie nakładki na DP 1152N w Węzinie	2022	135.300,00	środki własne
	Remont częściowy DP nr 1128N w miejscowości Święty Gaj	2022	155.964,00	środki własne
	Remont pobocza DP nr 1128N na odcinku Ogrodniki – Pagórki (gm. Milejewo)	2022	4.120,18	środki własne
Gmina Elbląg	Przebudowa drogi gminnej nr 101012N w m. Pilona i m. Przezmark wraz z budową kanalizacji deszczowej. W ramach zadania wykonano nową nawierzchnię bitumiczną na odcinku 1384 mb. W ramach inwestycji przebudowano odcinek wodociągu w m. Pilona i wybudowano nowy odcinek o dł. 1090 mb. w kierunku m. Przezmark.	2022	5.179.353,23	środki własne + RFRD
	Remont nawierzchni odcinka drogi gminnej nr 101037N w m. Janowo. W ramach zadania ułożona została nowa nawierzchnia z płyt drogowych, pełnych na odcinku 792 mb.	2022	814.202,51	środki własne
	Remont nawierzchni odcinka drogi gminnej nr 101029 N w m. Nowotki. W ramach zadania wykonana została nakładka bitumiczna na istniejącej nawierzchni drogi o dł. 500 mb.	2022	557.791,54	środki własne
	Wykonanie nakładki bitumicznej na istniejącej nawierzchni odcinka drogi gminnej nr 101057 N w m. Janowo (dz. nr 132)	2021	868.063,24	środki własne
	Remont nawierzchni odcinka drogi gminnej w m. Janów (dz. nr 10) o długości ok. 370 mb. Ułożona została nowa nawierzchnia z płyt drogowych, pełnych pochodzących z rozbiórki	2021	51.787,95	środki własne
Gmina Gronowo Elbląskie	Droga nr 102084N ul. Osiedlowa Gronowo Elbląskie- nawierzchnia bitumiczna	2021	300.616,00	środki własne
	Dziaka drogowa nr 186 Nogat- nawierzchnia bitumiczna	2021	284.280,52	środki własne
	Działka nr 40 Kopanka Pierwsza- nawierzchnia bitumiczna	2021	472.310,54	środki własne
	Droga nr 1043 Karczowiska Górne- masa bitumiczna	2022	706.820,85	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Gmina Markusy	Remont drogi gminnej Stare Dolno	2021	91.013,11	RFIL
	Remont drogi gminnej Stare Dolno	2022	83.999,16	RFIL
Gmina Milejewo	Naprawa i bieżące remonty dróg gminnych	2021	51.516,74	środki własne
		2022	68.688,99	środki własne
Gmina Młynary	Wykonanie nawierzchni utwardzonej na odcinku drogi gminnej nr 107022N w m. Kraskowo Etap IV - ułożono 200 mb. nawierzchni z płyt drogowych żelbetowych.	2021	101.473,65	środki pochodzące z tytułu wyłączenia z produkcji gruntów rolnych Nadleśnictwo Młynary + środki własne
	Przebudowa i rozbudowa dróg gminnych: Sąpy – Warszewo nr 107010N i Borzynowo – Zastawno nr 107004N, (rozbudowa odcinka Sąpy – Warszewo) Ogółem koszt zrealizowanej inwestycji poniesiony w latach 2020 - 2021 wynosi: 2.109.590,62 zł.	2021	1.976.473,62	RFRD (1.171.448,15 zł) + środki własne
	Przebudowa drogi powiatowej nr 1144N, odcinka Kwietnik - Zastawno (DW509) dł.3,65 km. Etap II długości 1,63 km	2021	936.149,00	środki własne
	W 2022 r. dla zadania pn.: „Przebudowa drogi gminnej nr 107006N w m. Karszewo oraz przebudowa drogi gminnej nr 107003N w m. Błudowo wraz z przebudową dróg wewnętrznych w m. Błudowo i Włóczyska” wykonano program funkcjonalno-użytkowy, który będzie stanowił podstawę do rozpoczęcia procedury przetargowej.	2022	24.600,00	środki własne
	Przebudowa drogi gminnej dz. 420/2,417, 404/2 w Rychlikach (nawierzchnia bitumiczna)	2021	163.000,00	RFIL
	Przebudowa publicznej drogi gminnej nr 104016N pomiędzy miejscowościami Marwica i Topolno Wielkie km 0+000 – km 0+722 wraz z przebudową przepustu na potoku Topolka w km 3+454 (nawierzchnia bitumiczna, pobocza z kamienia, przebudowa przepustu)	2021	803.466,97	PRGiPID (401.733,48 zł) + środki własne (401.733,49 zł)
Modernizacja zjazdu na skrzyżowaniu drogi gminnej nr	2022	33.210,00	Środki własne	

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	104011N z drogą powiatową nr 1128N w Jankowie (nowa nawierzchnia asfaltowa)			
	Przebudowa drogi gminnej dz. 253/2 w Rychlikach (nawierzchnia asfaltowa)	2022	55.000,00	środki własne
Gmina Tolkmicko	Przebudowa drogi gminnej położonej na działkach nr 172 i cz. 23/2 w miejscowości Wodynia	2022	1.300.335,23	środki własne (124.335,23 zł) + RF Polski Ład (1.176.000,00 zł)
	Przebudowa drogi zlokalizowanej w Kamionku Wielkim na dz. nr 37 i 19	2021 2022	490.800,52	środki własne (245.810,46 zł) + RFIL (244.990,06 zł)
	Przebudowa ul. Młyńskiej w Tolkmicku	2021	1.195.197,27	środki własne (531.451,66 zł) + FDS (663.745,61 zł)
	Remont pobocza DP Nr 1132N na odcinku Pagórki - Łęcze	2022	17.297,49	środki własne
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie	Budowa chodnika w ciągu dróg wojewódzkich nr 509 i 505 w m. Młynary. Zakres przedsięwzięcia obejmuje budowę chodnika na odcinku ok 340 m.	2022	902.832,53	środki własne + Gmina Młynary
	Remont drogi wojewódzkiej nr 505 na odcinku Jędrychowo - węzeł S22 (przez m. Włóczyńska) o łącznej długości 4250 mb.	2022	5.984.511,56	środki własne + Gmina Młynary
	Budowa chodnika i zatok autobusowych wraz ze wzmocnieniem konstrukcji nawierzchni w ciągu drogi wojewódzkiej 505 w m. Sapy	2021	3.252.690,46	środki własne + Gmina Młynary
Nadleśnictwo Młynary	„Wykonanie nawierzchni utwardzonej na odcinku drogi gminnej nr 107022N w m. Kraskowo Etap V”	2022	191.181,00	środki własne + Gmina Młynary
Nadleśnictwo Elbląg	Dofinansowanie do remontu drogi powiatowej nr 1135N z miejscowości Rubno Wielkie - Elbląg	2021	100.000,00	środki własne
	Dofinansowanie do remontu drogi gminnej nr 287 Urząd Gminy Milejewo - Bereda	2021	15.000,00	środki własne
	Dofinansowanie do remontu drogi gminnej nr 105003N UMiG Tolkmicko w Kamionku Wielkim na działce nr 195	2022	50.000,00	środki własne
	Dofinansowanie do remontu drogi gminnej nr 105506N UMiG	2022	150.000,00	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Tolkmicko w Chojnowie, Leśnictwo Nowy Wiek oddz. 42f			
	Dofinansowanie do remontu drogi gminnej nr WGM2026 UMiG Tolkmicko w Chojnowie, Leśnictwo Nowy Wiek oddz. 51w, 51x	2022	65.000,00	środki własne
	Dofinansowanie remontu drogi powiatowej nr 1135N w Pomorskiej Wsi – Kamiennik (od km 1+200 do km 1+872)	2022	960.000,00	środki własne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

2.2.3. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
Długość dróg dla rowerów ogółem w km (GUS)	34,0	34,0 / 34,0	zwiększenie długości
Długość dróg dla rowerów będących pod zarządem powiatu w km (GUS)	12,5	12,5 / 12,5	zwiększenie długości
Długość dróg dla rowerów będących pod zarządem urzędu marszałkowskiego [km] (GUS)	17,5	17,5 / 17,5	zwiększenie długości
Liczba pojazdów osobowych zarejestrowanych na terenie powiatu [szt.] (GUS)	39 316	40.646 / b.d.	wg potrzeb ale o wyższych normach spalania
Liczba pojazdów ciężarowych zarejestrowanych na terenie powiatu [szt.] (GUS)	4 609	4.783 / b.d.	wg potrzeb ale o wyższych normach spalania
Udział samochodów w wieku od 0 do 11 lat we wszystkich pojazdach osobowych ogółem [%] (obliczenia na podstawie danych GUS)	11,53	11,49 / b.d.	zwiększenie wartości wskaźnika
Udział samochodów w wieku od 12 lat i starszych we wszystkich pojazdach osobowych ogółem [%] (obliczenia wg danych GUS)	88,47	88,51 / b.d.	zmniejszenie wartości wskaźnika
Drogi gminne w powiecie o nawierzchni twardej [km] (GUS)	380,9	343,2 / 351,2	zwiększenie długości
Drogi gminne w powiecie o nawierzchni twardej ulepszonej [km] (GUS)	190,4	210,5 / 216,3	zwiększenie długości
Drogi gminne w powiecie o nawierzchni gruntowej [km] (GUS)	222,6	219,8 / 216,6	zmniejszenie długości
Drogi powiatowe o nawierzchni twardej [km] (GUS)	525	522,2 / 522,2	zwiększenie długości
Drogi powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej [km] (GUS)	485,9	483,3 / 483,3	zwiększenie długości
Drogi powiatowe o nawierzchni gruntowej [km] (GUS)	11,3	11,3 / 11,3	zmniejszenie długości

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
Czynne przystanki autobusowe [szt.] (GUS)	435	485 / 523	zwiększenie ilości

2.2.4. Wnioski

Monitoring środowiska nie wykazał żadnych przypadków przekroczeń norm akustycznych.

2.3. Pola elektromagnetyczne

2.3.1. Wyniki monitoringu środowiska

Monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, a od 2021 roku okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzone są w oparciu o rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r. poz. 2311). Do stwierdzenia zgodności wyników pomiarów wyznaczono wskaźnik WMe obliczany z maksymalnej wartości chwilowej uzyskanej w trakcie pomiarów, powiększony o niepewność pomiaru. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku uznaje się za dotrzymane w obszarze pomiarowym, gdy żadna z wartości wskaźnikowych WMe nie przekracza wartości 1.

W 2021 roku przeprowadzania pomiary dla 3 punktów monitoringowych znajdujących się na terenie powiatu elbląskiego tj: w Młynarach przy ul. Dworcowej 12, w Pasłęku przy ul. Sienkiewicza 1 oraz w Tolkmicku przy ul. Świętojańskiej 32. Dla wszystkich punktów uzyskany pomiar był poniżej dolnego progu oznaczalności sondy, która wynosi 0,8 V/m. W związku z czym wskaźnik pomiaru miał wartość mniejszą niż 1, więc normy nie zostały przekroczone. Średnie natężenie pola elektromagnetycznego w województwie w podziale na stałą sieć monitoringu i monitoringu badawczego wyniosła 0,5 V/m.

Na moment sporządzania niniejszego Raportu dane za rok 2022 nie były jeszcze opublikowane.

Oprócz badań monitoringowych prowadzonych przez Inspektorów Ochrony Środowiska właściciele stacji bazowych telefonii komórkowej są zobowiązane do prowadzenia badań automonitoringowych, które przekazują do Inspektoratów. W wyniku analiz przekazanych wyników pomiarowych w latach 2021 nie wykazano żadnych przekroczeń norm PEM w miejscach dostępnych dla ludzi.

Powyższe wnioski potwierdza prowadzony przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem przekroczeń dotyczących: terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności. We wspomnianym rejestrze nie widnieje żadna lokalizacja z obszaru powiatu elbląskiego.

2.3.2. Działania administracyjne

Starosta Elbląski w latach 2021 i 2022 przyjął 41 zgłoszeń, w tym zgłoszenia nowe dla 10 instalacji oraz 31 zgłoszeń zmieniających i aktualizujących informacje o instalacji emitującej pola elektromagnetyczne.

2.3.3. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
Ilość nadajników telefonii komórkowej (Urząd Komunikacji Elektronicznej)	UMTS90 – 67; UMTS2100 -53; UMTS1800 -0; LTE900 – 28; LTE800 – 17; LTE450 -0; LTE420 – 3; LTE2600 -52; LTE2100 -52; LTE1800 -51; GSM900 - 54; GSM1800-52; CDMA420 -3; 5G2600 – 0; 5G2100 – 35; 5G1800 – 0.	UMTS90 – 67; UMTS2100 -53; UMTS1800 -0; LTE900 – 28; LTE800 – 17; LTE450 -0; LTE420 – 3; LTE2600 -52; LTE2100 -52; LTE1800 -51; GSM900 - 54; GSM1800-52; CDMA420 -3; 5G2600 – 0; 5G2100 – 35; 5G1800 – 0.	wg potrzeb
Ilość punktów pomiarowych, w których doszło do przekroczenia norm poziomu pola elektromagnetycznego (monitoring WIOŚ)	0	0	0

2.3.4. Wnioski

Odnotowane średnie natężenie pól elektromagnetycznych w latach 2021 dla powiatu elbląskiego wyniosło 0,5 V/m. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. poz. 2448) norma dla średniej arytmetycznej zmierzonej wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 10 MHz do 400 MHz uzyskanych dla punktu pomiarowego wynosi 28 (V/m), a dla wyższych częstotliwości obowiązują wyższe normy obliczane wg wzorów zawartych we wspomnianym rozporządzeniu. Zmierzone średnie natężenia PEM na obszarze powiatu elbląskiego w raportowanym okresie stanowi niespełna 2% najniższej normy. W związku z tym wywiedziono wniosek, że osiągnięcie celu: „Utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych” dla PEM nie jest zagrożone.

2.4. Gospodarowanie wodami

2.4.1. Działania administracyjne

Działania administracyjne w zakresie wydawania pozwoleń wodnoprawnych prowadzone są przez Państwowe Gospodarstwo Wodne WODY POLSKIE, wyjątek stanowią pozwolenia zintegrowane, które obejmują gospodarkę wodno-ściekową. Zakłady posiadające pozwolenia zintegrowane wydawane przez Starostę Elbląskiego są systematycznie kontrolowane w zakresie wydanych decyzji.

2.4.2. Analiza stanu JCW po aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami z 2022 r.

W raportowanym okresie przyjęto Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, aktualizację owego Planu. Zawiera ona między innymi ocenę postępu osiągania celów potencjału ekologicznego i chemicznego jednolitych części wód oraz wskazuje na presję determinującą stan wód.

Wśród jednolitych części wód znajdujących się na obszarze powiatu elbląskiego nie odnotowano presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających. W 10 na 13 zidentyfikowanych JCWP występuje presja na cechy hydromorfologiczne cieków poprzez prostowanie koryta rzeki, występowaniu budowli piętrzących oraz w niektórych przypadkach wałów przeciwpowodziowych. Również w 10 na 13 JCWP występuje presja troficzna wynikająca źródeł przemysłowych oraz źródeł bytowych i komunalnych (rozproszonych), a także presja z nawożenia i depozycji.

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego dotyczy 12 z 13 JCWP. W 11 z 13 JCWP potencjał ekologiczny nie został osiągnięty oraz w 9 z 13 JCWP potencjał chemiczny nie został osiągnięty. Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych jednolitych części wód wskazano w poniższej Tabeli.

Tabela 7 Presje determinujące stan wód oraz postępu w osiągnięciu celów środowiskowych dla JCWP wg aPGW z 2022 r.

RW2000155269 Kanał Jagielloński - wg aPGW z 2022 r.	
RW200005269 Kanał Jagielloński - wg PGW z 2016 r.	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	nie dotyczy
Główne źródło presji zasalających	ścieki przemysłowe i komunalne
Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki pozostałe, wały przeciwpowodziowe - rzeki główne,
Główne źródło presji chemicznych	nie dotyczy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Postęp w osiąganiu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019) Ocena postępu według podziału jednostek planistycznych aPGW (2016)	
Stan/potencjał ekologiczny	RW200005269 - cel osiągnięty – utrzymanie dobrego stanu
Stan chemiczny	RW200005269 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
RW20001154549 Kanał Elbląski od stanowiska szczytowego (pochylnia) do jez. Družno - wg aPGW z 2022 r.	
RW2000054549 Kanał Elbląski od stanowiska szczytowego (pochylnia) do wpływu do jez. Družno - wg PGW z 2016 r.	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (rozproszone)
Główne źródło presji zasalających	eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym)
Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy

Główne źródło presji hydromorfologicznych	prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne,
Główne źródło presji chemicznych	nie dotyczy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019) Ocena postępu według podziału jednostek planistycznych aPGW (2016)	
Stan/potencjał ekologiczny	RW2000054549 - cel osiągnięty – utrzymanie dobrego stanu
Stan chemiczny	RW2000054549 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
RW2000112836179 Kanał Elbląski od stanowiska szczytowego (pochylnia) do jez. Sambród- wg aPGW z 2022 r.	
RW20000283615 Kanał Elbląski od stanowiska szczytowego (pochylnia) do wpływu do jez. Sambród - wg PGW z 2016 r.	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	nie dotyczy
Główne źródło presji zasalających	nie dotyczy
Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	prostowanie koryta - rzeki główne
Główne źródło presji chemicznych	nie dotyczy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019) Ocena postępu według podziału jednostek planistycznych aPGW (2016)	
Stan/potencjał ekologiczny	RW20000283615 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
Stan chemiczny	RW20000283615 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
RW200010545659 Wąska z Sałą - wg aPGW z 2022 r.	
RW200017545669 Wąska do Sały z Sałą - wg PGW z 2016 r.	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	nawożenie i depozycja oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe)
Główne źródło presji zasalających	nie dotyczy
Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	budowle piętrzące - rzeki główne
Główne źródło presji chemicznych	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; nieznanne (substancje zakazane)
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019) Ocena postępu według podziału jednostek planistycznych aPGW (2016)	
Stan/potencjał ekologiczny	RW200017545669 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
Stan chemiczny	RW200017545669 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
RW200011545699 Wąska od Sały do jez. Drużno - wg aPGW z 2022 r.	
RW200019545699 Wąska od Sały do wpływu do jez. Drużno - wg PGW z 2016 r.	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe)

Główne źródło presji zasalających	nie dotyczy
Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	budowle piętrzące - rzeki główne
Główne źródło presji chemicznych	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo;
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019) Ocena postępu według podziału jednostek planistycznych aPGW (2016)	
Stan/potencjał ekologiczny	RW200019545699 - cel nieosiągnięty - brak postępu
Stan chemiczny	RW200019545699 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
RW2000105583 Bauda z Dzikówką - wg aPGW z 2022 r.	
RW20001755849 Bauda od źródeł do Dzikówki - wg PGW z 2016 r.	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe)
Główne źródło presji zasalających	nie dotyczy
Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	nie dotyczy
Główne źródło presji chemicznych	nie dotyczy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019) Ocena postępu według podziału jednostek planistycznych aPGW (2016)	
Stan/potencjał ekologiczny	RW20001755849 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
Stan chemiczny	RW20001755849 - brak możliwości oceny postępu
RW2000115589 Bauda od Dzikówki do ujścia - wg aPGW z 2022 r.	
RW2000205589 Bauda od Dzikówki do ujścia - wg PGW z 2016 r.	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe)
Główne źródło presji zasalających	nie dotyczy
Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	nie dotyczy
Główne źródło presji chemicznych	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo;
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019) Ocena postępu według podziału jednostek planistycznych aPGW (2016)	
Stan/potencjał ekologiczny	RW2000205589 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
Stan chemiczny	RW2000205589 - cel osiągnięty – utrzymanie dobrego stanu
RW200009554 Stradanka - wg aPGW z 2022 r.	
RW200018554 Stradanka - wg PGW z 2016 r.	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	źródła przemysłowe

Główne źródło presji zasalających	nie dotyczy
Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	budowle piętrzące - rzeki główne
Główne źródło presji chemicznych	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; nieznanne (substancje zakazane)
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019) Ocena postępu według podziału jednostek planistycznych aPGW (2016)	
Stan/potencjał ekologiczny	RW200018554 - cel nieosiągnięty - brak postępu
Stan chemiczny	RW200018554 - cel nieosiągnięty - brak postępu
RW20001054529 Brzeźnica - wg aPGW z 2022 r. RW20001754529 Brzeźnica - wg PGW z 2016 r.	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone)
Główne źródło presji zasalających	eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym)
Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne,
Główne źródło presji chemicznych	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo; nieznanne (substancje zakazane);
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019) Ocena postępu według podziału jednostek planistycznych aPGW (2016)	
Stan/potencjał ekologiczny	RW20001754529 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
Stan chemiczny	RW20001754529 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
RW20001055856 Potok Ogrodniki - wg aPGW z 2022 r. RW20001755854 Lisi Parów - wg PGW z 2016 r.	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	nie dotyczy
Główne źródło presji zasalających	nie dotyczy
Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	nie dotyczy
Główne źródło presji chemicznych	nie dotyczy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019) Ocena postępu według podziału jednostek planistycznych aPGW (2016)	
Stan/potencjał ekologiczny	RW20001755854 - cel nieosiągnięty - brak postępu
Stan chemiczny	RW20001755854 - cel osiągnięty – poprawa stanu
RW20001056769 Młynówka - wg aPGW z 2022 r. RW20001756769 Młynówka - wg PGW z 2016 r.	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	nawożenie i depozycja oraz źródła bytowe i komunalne (rozproszone)

Główne źródło presji zasalających	nie dotyczy
Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe
Główne źródło presji chemicznych	nie dotyczy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019) Ocena postępu według podziału jednostek planistycznych aPGW (2016)	
Stan/potencjał ekologiczny	RW20001756769 - cel nieosiągnięty - pogorszenie do stanu złego
Stan chemiczny	RW20001756769 - brak możliwości oceny postępu
RW20000955369 Grabianka - wg aPGW z 2022 r. RW20001855369 Grabianka - wg PGW z 2016 r.	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe)
Główne źródło presji zasalających	nie dotyczy
Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	budowle piętrzące - rzeki główne
Główne źródło presji chemicznych	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo; nieznanne (substancje zakazane);
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019) Ocena postępu według podziału jednostek planistycznych aPGW (2016)	
Stan/potencjał ekologiczny	RW20001855369 - cel nieosiągnięty - brak postępu
Stan chemiczny	RW20001855369 - cel nieosiągnięty - brak postępu
RW20001054599969 Burzanka - wg aPGW z 2022 r. RW20001754599969 Burzanka do wpływu do jez. Drużno - wg PGW z 2016 r.	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła bytowe i komunalne (rozproszone)
Główne źródło presji zasalających	eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym)
Główne źródło presji z grupy syntetycznych i niesyntetycznych substancji zanieczyszczających	nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	budowle piętrzące - rzeki główne, wały przeciwpowodziowe - rzeki główne
Główne źródło presji chemicznych	rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo;
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych JCWP w porównaniu do aPGW 2016 r. (wg oceny stanu wód za lata 2014-2019) Ocena postępu według podziału jednostek planistycznych aPGW (2016)	
Stan/potencjał ekologiczny	RW20001754599969 - cel nieosiągnięty - brak postępu
Stan chemiczny	RW20001754599969 - cel nieosiągnięty - brak postępu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kart charakterystyki JCWP

2.4.3. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
Ocena stanu ogólnego JCWP w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły w 2016 r. z porównaniem do oceny aktualizacji, którą stanowi Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły z 2022 roku			
PLGW200018	dobry	dobry*	dobry
PLGW200039	dobry	dobry*	dobry
PLGW200016	dobry	dobry*	dobry
Ocena stanu ogólnego JCWP w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły w 2016 r. z porównaniem do oceny aktualizacji, którą stanowi Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły z 2022 roku			
wg aPGW z 2022 r.: Kanał Jagielloński	brak oceny	zły stan wód*	co najmniej stan/potencjał dobry
wg PGW z 2016 r.: Kanał Jagielloński RW200005269			
wg aPGW z 2022 r.: RW200009554 Stradanka	2 – stan / potencjał dobry	zły stan wód*	co najmniej stan/potencjał dobry
wg PGW z 2016 r.: Stradanka RW200018554			
wg aPGW z 2022 r.: Kanał Elbląski od stanowiska szczytowego (pochylnia) do jez. Drużno RW20001154549	>2 – poniżej stanu / potencjału dobrego	zły stan wód*	co najmniej stan/potencjał dobry
wg PGW z 2016 r.: Kanał Elbląski od stanowiska szczytowego (pochylnia) do wpływu do jez. Drużno RW2000054549			
wg aPGW z 2022 r.: Bauda od Dzikówki do ujścia RW2000115589	2 – stan / potencjał dobry	zły stan wód*	co najmniej stan/potencjał dobry
wg PGW z 2016 r.: Bauda od Dzikówki do ujścia RW2000205589			
wg aPGW z 2022 r.: Kanał Elbląski od stanowiska szczytowego (pochylnia) do jez. Sambród RW2000112836179	brak oceny	brak danych*	co najmniej stan/potencjał dobry
wg PGW z 2016 r.: Kanał Elbląski od stanowiska szczytowego (pochylnia) do wpływu do jez. Sambród RW20000283615			
wg aPGW z 2022 r.: Brzeźnica RW20001054529	1 – stan / potencjał bardzo dobry	zły stan wód*	co najmniej stan/potencjał dobry
wg PGW z 2016 r.: Brzeźnica RW20001754529			
wg aPGW z 2022 r.: Bauda z Dzikówką RW2000105583	>2 – poniżej stanu / potencjału dobrego	zły stan wód*	co najmniej stan/potencjał dobry
wg PGW z 2016 r.: Bauda od źródeł do Dzikówki RW20001755849			

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
wg aPGW z 2022 r.: Potok Ogrodniki RW20001055856 wg PGW z 20016 r.: Lisi Parów RW20001755854	brak oceny	zły stan wód*	co najmniej stan/potencjał dobry
wg aPGW z 2022 r.: Młynówka RW20001056769 wg PGW z 20016 r.: Młynówka RW20001756769	2 – stan / potencjał dobry	brak danych*	co najmniej stan/potencjał dobry
wg aPGW z 2022 r.: Grabianka RW20000955369 wg PGW z 20016 r.: Grabianka RW20001855369	2 – stan / potencjał dobry	zły stan wód*	co najmniej stan/potencjał dobry
wg aPGW z 2022 r.: Wąska z Sałą wg PGW z 20016 r.: Wąska do Sały z Sałą RW200017545669	2 – stan / potencjał dobry	zły stan wód*	co najmniej stan/potencjał dobry
wg aPGW z 2022 r.: Wąska od Sały do jez. Družno RW200011545699 wg PGW z 20016 r.: Wąska od Sały do wpływu do jez. Družno RW200019545699	2 – stan / potencjał dobry	zły stan wód*	co najmniej stan/potencjał dobry
wg aPGW z 2022 r.: Burzanka RW20001054599969 wg PGW z 20016 r.: Burzanka do wpływu do jez. Družno RW20001754599969	2 – stan / potencjał dobry	zły stan wód*	co najmniej stan/potencjał dobry
Ocena stanu technicznego kanałów wg PGW Wod Polskie	dobry dla 243,38 km z 400,88 km	brak oceny dla wszystkich kanałów o dł. 407,77 km	co najmniej dobry na całej długości
Ocena stanu technicznego przepustów wałowych wg PGW Wod Polskie	dobry dla 5 szt. z 170 szt.	brak oceny dla wszystkich 178 szt.	co najmniej dobry dla wszystkich
Ocena stanu technicznego stacji pomp wg PGW Wod Polskie	dobry dla 51 szt. z 53 szt.	dobry dla 51 szt. z 52 szt.	co najmniej dobry dla wszystkich
Ocena stanu technicznego budowli piętrzących wg PGW Wod Polskie	dobry dla 12 szt. z 276 szt.	dobry dla 9 szt. z 22 szt.	co najmniej dobry dla wszystkich
Ocena stanu technicznego wałów przeciwpowodziowych wg PGW Wod Polskie	dobry dla 134,868 km z 353,268 km	dobry dla 149,119 km z 349,13 km	co najmniej dobry na całej długości

* Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)

2.4.4. Urządzenia melioracyjne i osłony przeciwpowodziowe

W zakresie ochrony przeciwpowodziowej istotne znaczenie ma stan wałów przeciwpowodziowych, który RZGW w Gdańsku oceniło najczęściej – bo dla ponad 50% wałów - jako „mogący zagrażać bezpieczeństwu”. Ponadto ponad 6% z nich oceniane jest bezpośrednio jako

„zagrożące bezpieczeństwu”. Stan wałów w porównaniu do poprzedniego okresu raportowania nieznacznie się poprawił, gdyż o około 15 km więcej wałów oceniono jako „dobry, niezagrażający bezpieczeństwu”.

Stanu technicznego kanałów i stacji pomp w raportowanym okresie nie oceniono, jednak warto przypomnieć, że w poprzednim okresie raportowania najczęściej były one w stanie dobrym lub zadowalającym. Nieco pogorszyła się ocena stanu stacji pomp, gdyż spadała z bardzo dobrej na dobrą.

Tabela 8: Ocena stanu technicznego urządzeń melioracyjnych na terenie powiatu elbląskiego, utrzymywanych przez PGW Wody Polskie – stan w latach 2021 i 2022

Lp.	rodzaj urządzenia	jedn. miary	stan ewidencyjny	stan techniczny				
				bardzo dobry	dobry	Zadowalający (dostateczny)	zły (niedost.)	brak oceny
1.	Kanały	km	407,77					407,77
2.	Przepusty wałowe	szt.	178					178
3.	Stacje pomp	szt.	52		51	1		
4.	Budowle piętrzące	szt.	22		9	10		3

Źródło: PGW Wody Polskie, RZGW Gdańsk

Tabela 9: Ocena stanu technicznego osłon przeciwpowodziowych na terenie powiatu elbląskiego, utrzymywanych przez PGW Wody Polskie – stan w latach 2021 i 2022

Rodzaj urządzenia	Jedn. miary	Stan ewidencyjny	Stan techniczny			
			3 – dobry niezagrażający bezpieczeństwu	2 – stan mogący zagrozić bezpieczeństwu	1 – stan zagrażający bezpieczeństwu	Brak oceny
Wały przeciwpowodziowe	km	349,13	149,119	177,261	21,77	0,98

Źródło: PGW Wody Polskie, RZGW Gdańsk

Aby osiągnąć cel ochrony przed powodzią przeprowadzono działania bieżące związane z utrzymaniem urządzeń wodnych oraz ich remonty. Szczegółowe informacje zawiera Dział 2.4.5. Działania inwestycyjne.

2.4.5. Działania inwestycyjne

Tabela 10 Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie gospodarowania wodami w latach 2021-2022

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Nadleśnictwo Elbląg	Przebudowa przepustu na rzece Kumieli	2022	365.491,73	środki własne
PGW Wody Polskie RZGW Gdańsk	Remont wałów rzeki Fiszewki: wał lewy km 0+000÷4+800, km 4+800÷13+900 i wał prawy km 0+000÷0+250, km 4+800÷12+195	2022	3.299.285,37	środki własne
	Koszenie wałów przeciwpowodziowych: Wały rzeki Olszanki, Grabianki, Janówek oraz Wały Zalewu Wiślanego Polder 50 Kadyny, Polder	2021	25.350,00	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Wykoszenie i wygrabienie porostów ze skarp i dna kanałów, hakowanie roślinności z dna z rozplantowaniem: kanał D Polder 51, kanał A i Polder 50.	2021	71.100,00	środki własne
	Usuwanie zatorów na rzece Stradanka, Bauda, Okrzejka, Potok P1, Grabianka, Gardyna, Zastawno, Kanał D	2021	nie określono	Siłami Zespołu Wsparcia Technicznego ZZ Elbląg
	Konserwacja kanałów i cieków na terenie Zarządu Zlewni w Elblągu	2021	775.336,72	dotacja
	Koszenie wałów przeciwpowodziowych na terenie Zarządu Zlewni w Elblągu	2021	421.785,75	dotacja
	Zabudowa uszkodzeń wałów przeciwpowodziowych na Terenie Zarządu Zlewni w Elblągu	2021	241.638,91	dotacja
	Naprawa wałów przeciwpowodziowych na terenie Zarządu Zlewni w Elblągu. Naprawa wałów przeciwpowodziowych rzeki Balewki i Kowalewki na terenie gminy Elbląg i Markusy.	2021	196.014,82	dotacja
	Zabudowa oraz naprawa wałów przeciwpowodziowych na terenie Zarządu Zlewni w Elblągu. Naprawa lewego wału p. pow. rzeki Balewki w m. Markusy w km 5,900 ÷ 6,150	2021	47.770,04	dotacja
	Zabudowa oraz naprawa wałów przeciwpowodziowych na terenie Zarządu Zlewni w Elblągu. Zabudowa uszkodzonej skarpy lewego wału p. pow. rzeki Młynówka Marwicka w km 1,830 ÷ 1,890 gm. Rychliki, m. Marwica	2021	32.527,99	dotacja
	Koszenie wałów przeciwpowodziowych na terenie Zarządu Zlewni w Elblągu	2021	44.587,15	dotacja
	Zabudowa uszkodzeń wałów przeciwpowodziowych na Terenie Zarządu Zlewni w Elblągu	2021	14.099,49	dotacja
	Koszenie wałów przeciwpowodziowych: Wały rzeki Olszanki, Grabianki, Janówek oraz Wały Zalewu Wiślanego Polder 50, Polder 51.	2022	15.200,00	środki własne
	Wykoszenie i wygrabienie porostów ze skarp i dna kanałów, hakowanie roślinności z dna z rozplantowaniem: kanał D Polder 51, kanał A i B Polder 50 i rzeka Okrzejka.	2022	103.900,00	środki własne
	Usuwanie zatorów na rzece Stradanka, Bauda, Okrzejka, Potok	2022	nie określono	Siłami Zespołu Wsparcia

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	P1, Grabianka, Kamienica, Janówek, Kanał A, Kanał D.			Technicznego ZZ Elbląg
	Zabudowa nor bobrowych i wyrw w skarpach wałów przeciwpowodziowych: Wały rzeki Grabianki.	2022	7.700,00	środki własne
	Konserwacja wałów przeciwpowodziowych na terenie Zarządu Zlewni w Elblągu	2022	688.938,01	dotacja
	Zabudowa uszkodzeń wałów przeciwpowodziowych na terenie ZARZĄDU ZLEWNI W ELBLĄGU	2022	378.715,20	dotacja
	Konserwacja kanałów i cieków na terenie Zarządu Zlewni w Elblągu	2022	1.535.603,90	dotacja
	Konserwacja kanałów na terenie Zarządu Zlewni w Elblągu – zamówienie podobne NW Elbląg	2022	259.077,20	środki własne
	Konserwacja cieków na terenie Zarządu Zlewni w Elblągu – zamówienie podobne NW Elbląg	2022	57.643,20	środki własne
	Zabudowa oraz naprawa uszkodzeń wałów przeciwpowodziowych na terenie Zarządu Zlewni w Elblągu z podziałem na części: Część zamówienia nr 2: Naprawa lewego wału rzeki Bierutówki w miejscu przejścia kanału D polder 61	2022	93.790,58	środki własne
	Zabudowa oraz naprawa uszkodzeń wałów przeciwpowodziowych na terenie Zarządu Zlewni w Elblągu z podziałem na części: 1.Naprawa prawego i lewego wału p.pow. rzeki Jelonki w m. Dłużyna – Klepa	2022	93.040,85	środki własne
	Awaryjna zabudowa wału przeciwpowodziowego przy stacji pomp nr 31 Gajowiec, gm. Gronowo Elbląskie	2022	99.617,70	środki własne
	Awaryjna zabudowa wału przeciwpowodziowego przy stacji pomp nr 31 Gajowiec, gm. Gronowo Elbląskie – Stalowa ścianka szczelna	2022	527.670,00	środki własne
	Naprawa prawego wału przeciwpowodziowego rzeki Balewki w m. Rachowo na terenie gminy Markusy w km 4+910-5+160	2022	74.851,90	środki własne
	Zabudowa uszkodzeń wałów przeciwpowodziowych na terenie Zarządu Zlewni w Elblągu. Zabudowa uszkodzeń wałów przeciwpowodziowych na terenie NW Elbląg	2022	151 642,27 zł	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Konserwacja kanałów i cieków na terenie Zarządu Zlewni w Elblągu	2022	31 921,82	dotacja
	Koszenie wałów przeciwpowodziowych na terenie Zarządu Zlewni w Elblągu	2022	51 977,61	dotacja
	Zabudowa uszkodzeń wałów przeciwpowodziowych na Terenie Zarządu Zlewni w Elblągu	2022	42 499,20	dotacja

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

2.4.6. Wnioski

Jednolite części wód podziemnych na terenie powiatu są dobrej jakości (dobry stan ilościowy i chemiczny). Stan ten utrzymuje się niezmiennie od 2012 roku, kiedy to oceniono jakość wód do Planu gospodarowania wodami dla dorzecza Wisły. W kartach charakterystyki jednolitych części wód podziemnych zidentyfikowano presję na właściwości chemiczne wód stanowiące oddziaływanie obszarowe rozproszone związane z rolnictwem i gospodarką komunalną lub przemysłem.

Stan jednolitych części wód powierzchniowych nie uległ poprawie w takim stopniu i zakresie, aby spełniały one wymagania prawne, które umożliwiają ocenę ich stanu ogólnego jako dobry. Aktualizacja Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły wskazuje, że wszystkie części wód są złej jakości. Nawet te JCWP, których stan w 2016 roku został oceniony jako dobry przy aktualizacji dokumentu zakwalifikowano jako zły. Nie musi to oznaczać pogorszenia jakości wód, lecz nie spełniają one wymogów zawartych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475). Faktem jednak jest to, iż cele środowiskowe zawarte w Planie z 2016 roku nie zostały zrealizowane, często brak jest postępu w ich osiągnięciu, a czasem zdarzają się pogorszenia stanu wód.

Ochrona wód, w szczególności powierzchniowych wymaga dalszej pracy. Obecnie cele zawarte w Programie ochrony środowiska dla powiatu elbląskiego nie zostały zrealizowane w kontekście wód powierzchniowych. W zakresie wód podziemnych cele są osiągnięte.

2.5. Gospodarka wodno-ściekowa

2.5.1. Infrastruktura wodno-ściekowa

Na gospodarkę wodno-ściekową składa się infrastruktura tj. sieć kanalizacyjna, sieć wodociągowa, studnie głębinowe, stacje uzdatniania wody, zbiorniki bezodpływowe, przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz oczyszczalnie ścieków komunalnych.

Teren powiatu elbląskiego jest dobrze wyposażony w infrastrukturę techniczną, charakteryzujący się dobrym poziomem zwodociągowania – w 2021 roku 94,8 % ludności korzystało z wodociągu. Biorąc pod uwagę, że teren powiatu rozpostarty jest w dużej mierze na terenach wiejskich umiarkowanie doby jest również poziom skanalizowania terenu – w 2021 roku 49,4 % ludności powiatu korzystało z kanalizacji. Sieć kanalizacyjna uzupełniona jest o zbiorniki bezodpływowe, których liczba w roku 2022 4.323 i spadała o 428. Jednocześnie wzrosła o 218 szt. ilość przydomowych oczyszczalni ścieków. Co roku, w niezbyt dużym tempie, zwiększa się też ilość przyłączy do sieci kanalizacyjne i

wzrosła ona o 250 z 3.833 szt. w roku bazowym – 2020 do 4.083 szt. w roku 2022. Na terenie powiatu najpopularniejszym rozwiązaniem gospodarowania ściekami bytowymi jest gromadzenie ich w zbiornikach bezodpływowych.

Tabela 11: Gospodarka nieczystościami ciekłymi w poszczególnych gminach powiatu elbląskiego

Wyszczególnienie gmin	Ilość odebranych nieczystości ciekłych w ciągu roku w m ³ przez podmioty opróżniające zbiorniki bezodpływowe		Ilość zewidencjonowanych zbiorników bezodpływowych w szt.		Ilość zewidencjonowanych przydomowych oczyszczalni ścieków w szt.	
	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
gm. Elbląg	16.928,0	17.941,9	996	1.069	219	240
gm. Godkowo	50,8	305,8	52	53	131	134
gm. Gronowo Elbląskie	14.302,5	12.102,0	60	56	81	40
gm. Markusy	1580	1509	515	515	20	24
gm. Milejewo	1.816,5	2.134,0	481	481	216	228
gm. Młynary	3.494,0	3.354,5	295	313	159	187
gm. Pastęk	4.395,7	4.090,3	328	329	112	118
gm. Rychliki	2.938,0	2.093,0	707	707	91	97
gm. Tolkmicko	269	319,7	29	31	21	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

2.5.2. Działania administracyjne

W myśl art. 5 ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 roku w sprawie utrzymania czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1469 ze zm.) do obowiązku właściciela nieruchomości należy jej przyłączenie do istniejącej sieci kanalizacyjnej, jedynym odstępstwem od tej reguły, jest wyposażenie nieruchomości w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone odrębnymi przepisami. W raportowanym okresie gminy powiatu elbląskiego nie prowadziły takich postępowań.

W myśl art. 6 ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach właściciele nieruchomości są zobowiązani do zawarcia umowy na wywóz nieczystości ciekłych i legitymowania się potwierdzeniami wywozu owych nieczystości. W przypadku ich braku na podstawie ust. 6 organ gminy zobowiązany jest do zorganizowania opróżniania zbiorników bezodpływowych. W raportowanym okresie gminy powiatu elbląskiego nie prowadziły takich działań.

2.5.3. Działania inwestycyjne

Tabela 12: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w latach 2021-2022

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Gmina Elbląg	Budowa sieci wodociągowej w m. Janów o dł. 350 m	2021	186.891,57	środki własne
	Wymiana zbiornika stalowego zewnętrznego na wodę pitną o poj. efektywnej 150 m ³ z oprzyrządowaniem na SUW w m. Pilona	2022	429.270,00	środki własne
	Zadanie pn. „Budowa zbiorników retencyjnych ścieków surowych i	2020 2021	8.897.339,00	RPO WWM (5.841.046,47 zł)

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Gmina Młynary	oczyszczonych wraz z modernizacją reaktorów TBR-TOG oraz infrastruktury towarzyszącej (2020-2022)".	2022		+ FIL (2.673.269,45 zł) + środki własne (383.023,08 zł)
	Przebudowa i modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Młynarach (2022-2023)	2022	2.356.327,00	nie podano
	Budowa sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i burzowej przy ul. Kwiatowej i grodowej w Młynarach". Sieć wodociągowa o długości 237 mb. łącznie z hydrantami pożarowymi; sieć kanalizacji sanitarnej o długości 196 mb. z rur PCV średnicy 200 wraz ze studniami betonowymi o średnicy 1200 mm – 8 szt.; sieć kanalizacji deszczowej o długości 216 mb. z rur PCV 315 mm wraz ze studniami betonowymi – 8 szt.	2021	285.303,32	nie podano
Gmina Rychliki	Projekt sieci wodnokanalizacyjnej w obrębie m. Krupin – Kiersity - Protowo wraz z wykonaniem I etapu (sieć wodociągowa i kanalizacyjna pomiędzy m. Krupin - Protowo)	2021	394.964,45	środki własne
	Modernizacja i rozbudowa układów zasilania i sterowania oczyszczalni ścieków w m. Rejsyty	2021	57.810,00	środki własne
	Modernizacja SUW w m. Rychliki (studni Nr 1)	2021	156.000,00	środki własne
	Sieć wodociągowa w m. Jelonki	2021	13.530,00	środki własne
	Budowa zbiornika bezodpornego w m. Śliwica	2021	15.288,90	środki własne
	Budowa sieci wodociągowej Jankowo Święty Gaj (opracowanie dokumentacji projektowej)	2022	60.999,99	środki własne
	Budowa sieci wodociągowej Krupin Kiersity	2022	1.115.060,89	Polski Ład (1.073.621,00 zł) + środki własne (36.440,00 zł) + Fundusz Sołdecki Krupin - Kiersity (10.000,00 zł)
	Budowa sieci wodociągowej pomiędzy m. Kwietniewo i Powodowo (opracowanie dokumentacji projektowej)	2022	19.680,00	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Modernizacja oczyszczalni ścieków w m. Rychliki (centrum)	2022	67.000,00	subwencja ogólna z 2021 roku
	Modernizacja przepompowni ścieków na terenie gminy Rychliki	2022	15.999,00	subwencja ogólna z 2021 roku
	Modernizacja oczyszczalni ścieków oraz hydroforni na terenie gminy Rychliki	2022	135.000,00	subwencja ogólna z 2021 roku
	Modernizacja oczyszczalni ścieków na terenie gminy Rychliki	2022	121.000,00	subwencja ogólna z 2021 roku
	Budowa sieci kanalizacyjnej wraz z oczyszczalnią ścieków i siecią wodociągową w m. Wysoka	2022	3.715.416,64	Polski Ład (2.712.995,79 zł) + subwencja ogólna z 2021 roku – (825.176,00 zł), + środki własne (177.244,85 zł)
Powiat Elbląski	Dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	2021	8.000,00	art. 403 ust. 4 ustawy Prawo Ochrony Środowiska
		2022	1.000,00	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

2.5.4. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej [km] (GUS)	1.057,9	1.049,5 / b.d.	zwiększenie długości
Ilość przyłączy wodociągowych prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.] (GUS)	11.097	11.222 / 11.372	zwiększenie ilości
Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności (GUS)	94,7	94,8 / b.d.	zwiększenie wartości
Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności w miastach (GUS)	100	100 / 100	utrzymanie wartości
Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności na wsi (GUS)	92,6	92,7 / b.d.	zwiększenie wartości
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 korzystającego [m ³] (GUS)	32,4	33 / b.d.	zmniejszenie ilości
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³] (GUS)	30,7	32 / 31,5	zmniejszenie ilości
Ilość zbiorników bezodpływowych [szt.] (GUS)	4.305	4.465 / 4.323	zwiększenie ilości
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] (GUS)	983	1.076 / 1.201	zmniejszenie ilości
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności (GUS)	52,9	53,3 / 54,0	zwiększenie wartości

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
Ludność korzystająca z oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ludności (GUS)	41,2	41,2 / 41,4	zwiększenie wartości
Przemysłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków [szt.] (GUS)	30	30 / 30	wg potrzeb
Przemysłowe i komunalne oczyszczalnie ścieków z podwyższonym stanem usuwania biogenów [szt.] (GUS)	5	5 / 5	wg potrzeb
Przepustowość przemysłowych i komunalnych oczyszczalni ścieków ogółem [m ³ /doba] (GUS)	8.625	8.623 / 8.623	wg potrzeb
Przepustowość przemysłowych i komunalnych oczyszczalni ścieków z podwyższonym stanem usuwania biogenów [m ³ /doba] (GUS)	3.999	3.999 / 3.999	wg potrzeb

2.5.5. Wnioski

Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i ciągłe jej ulepszanie i rozwijanie ogranicza presje ścieków na wody powierzchniowe. Powiat jest skanalizowany w zadowalającym stopniu tj. 54 % mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej, a tym samym ścieki oczyszczane są w oczyszczalni ścieków. W raportowanym okresie zmniejszyła się ilość zbiorników bezodpływowych i zwiększyła liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej.

2.6. Zasoby geologiczne

2.6.1. Zasoby w latach 2021-2022

Wg bilansu zasobów złóż kopalni na terenie powiatu elbląskiego w 2022 r. zewidencjonowano 72 złóż, głównie były to złoża piasków i żwirów oraz w 3 przypadkach złoża surowców ilastych i ceramiki budowlanej oraz 2 złoża torfu. Prowadzono głównie wydobywanie piasków i żwirów w 2011 roku z 13 złóż w ilości 333.000 ton. W 2022 roku eksploatowano 10 złóż i łącznie wydobyto 308.000 ton kruszywa. W 2020 i 2021 roku prowadzono wydobywanie również torfu, którego złoża znajdują się na pograniczu 2 powiatów elbląskiego i braniewskiego.

Tabela 13: Wielkość wydobywania piasków i żwirów na terenie powiatu elbląskiego w latach 2021 i 2022

Lp.	Rok 2021		Rok 2022	
	Nazwa złoża	Wydobycie w tys. ton	Nazwa złoża	Wydobycie w tys. ton
1	Kamiennik Wielki I	86	Kupin	2
2	Kupin	3	Kupin I	8
3	Kupin I	21	Kupin III	79
4	Kupin III	52	Kupin IV	141
5	Kupin IV	61	Kupin V	1
6	Kupin V	3	Nowa Wieś VIII	1
7	Liszki*	44	Ogrodniki III	11
8	Nowa Wieś XIX	14	Ogrodniki IV	17

Lp.	Rok 2021		Rok 2022	
	Nazwa złoża	Wydobycie w tys. ton	Nazwa złoża	Wydobycie w tys. ton
9	Nowa Wieś XX	20	Robity IV	39
10	Ogrodniki III	6	Zastawno IV	9
11	Ogrodniki IV	8		
12	Robity IV	11		
13	Zastawno IV	4		
Suma		333	suma	308

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bilansu złóż kopalin w Polsce w latach 2021 i 2022

Tabela 14 Wielkość wydobycia torfu na terenie powiatu elbląskiego w latach 2021 i 2022

Lp.	Rok 2021		Rok 2022	
	Nazwa złoża	Wydobycie w tys. ton	Nazwa złoża	Wydobycie w tys. ton
1	Józefowo	60,59	Józefowo	77,93
Suma		60,59	suma	77,93

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bilansu złóż kopalin w Polsce w latach 2021 i 2022

2.6.2. Działania administracyjne

Dla ochrony środowiska ważne jest aby wydobywanie kopalin odbywało się w oparciu o posiadane koncesje, dzięki czemu zabezpieczona jest formalna strona późniejszej rekultywacji wyrobiska. W latach 2021-2022 Starosta Elbląski wydał 1 nową koncesję na wydobywanie kopalin oraz dokonał zmiany 2 koncesji. Nie wygaszono żadnych koncesji. Wydano zaś 7 decyzji zatwierdzających zakończenie rekultywacji terenów górniczych i przeprowadzono ich kontrole.

W latach 2021 i 2022 na terenie Powiatu Elbląskiego nie stwierdzono nielegalnych miejsc eksploatacji złóż kopalin oraz nie stwierdzono przekroczenia ustalonych warunków eksploatacji kopalin określonych w koncesjach udzielanych przez starostę.

Na terenie Powiatu Elbląskiego funkcjonowała kopalnia torfu RUCIANKA, której wyrobisku poeksploatacyjne został zrehabilitowany, a jego rekultywacja została uznana za zakończoną stosowną decyzją Starosty Elbląskiego w 2022 roku. Ostatni etap rekultywacji obejmował obszar 31,9742 ha powierzchni wyrobiska. Rekultywację przeprowadzono w kierunku renaturyzacji tj. samoistnego odnowienie sukcesji torfotwórczej.

2.6.3. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
Ilość eksploatowanych złóż kopalin: pisaki i żwiry wg PIG w [szt.]	10	13 / 10	nie określono
Wydobycie ze złóż geologiczna kopalin: pisaki i żwiry wg PIG [tys. ton]	213	333 / 308	nie określono
Ilość eksploatowanych złóż kopalin: torfu wg PIG w [szt.]	0	1 / 1	nie określono
Wydobycie ze złóż geologiczna kopalin: torfu wg PIG [tys. ton]	0	60,59 / 77,93	nie określono

2.6.4. Wnioski

W latach 2021 i 2022 nie nastąpiły zmiany w ilości złóż eksploatowanych, które wyznaczałyby trendy w ich użytkowaniu. Natomiast nastąpił istotny wzrost ilości wydobycia ze złóż piasków i żwirów z 213 tys. ton rocznie do ponad 300 tys. ton rocznie. Złóża torfu zaś był eksploatowane w 2019 roku, a w roku bazowym nie, lecz w kolejnych latach dalej prowadzono wydobycie torfu.

2.7. Gleby

2.7.1. Monitoring chemizmu gleb ornych Polski

Monitoring Chemizmu Gleb Ornych Polski stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i jest realizowany od roku 1995 w 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych. Na terenie powiatu elbląskiego zlokalizowano jeden punkt poboru próbek w miejscowości Milejewo (Milejewo). Ostatnie publikowane dane pochodzą z 2020 roku, z których wynika, iż:

- istotnie na przestrzeni lat wzrosła zawartość WWA w glebie z $199 \mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$ w 1995 roku do $935 \mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$ w 2020 roku;
- niestety wzrosło zasolenie z $18,8 \text{ mg KCl} \cdot 100\text{g}^{-1}$ w 1995 roku do $46 \text{ mg KCl} \cdot 100\text{g}^{-1}$ w 2020 r.;
- spadła zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin tj. fosfor, potas oraz magnez był na podobnym poziomie, wzrosła ilość siarki przyswajalnej oraz spadła ilość azotu amonowego, a wzrosła azotu azotanowego;
- wzrosła zawartość próchnicy w glebie i węgla organicznego;
- gleba utrzymuje na przestrzeni lat preferowany w rolnictwie lekko kwaśny odczyn w 2020 roku pH wynosiło 6,6 (Odczyn pH w zawiesinie H_2O).

2.7.2. Wyniki badań Stacji Chemiczno-Rolniczej

Problem wśród polskich gleb pozostaje od kilku lat nadmierne zakwaszenie. Źródłami zakwaszenia są procesy naturalne, wzmocnione działalnością człowieka, które prowadzą do degradacji gleb. Głównym czynnikiem antropogenicznym zakwaszenia jest nadmierne stosowanie nawozów azotowych oraz emisję do atmosfery zanieczyszczeń kwasotwórczych tj. np. emisja związków siarki i azotu ze spalania paliw. Aby zapobiegać negatywnemu wpływowi na jakość gleb rolniczych powinny one być poddawane systematycznym (co 3-4 lata) badaniom celem dostosowania dawek nawozowych do utrzymania odpowiedniego pH gleby. W celu neutralizacji odczynu gleby stosuje się zabiegi przy użyciu wapna nawozowego. W całym kraju Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze prowadzą działania informacyjne o przyczynach, skutkach i zapobieganiu zakwaszaniu gleb w Polsce oraz udzielają dofinansowania dla rolników, w ramach programu pod nazwą: „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie” (program ustalony na lata 2019-2023). Wapnowanie wymaga stosowania bardzo dużych dawek, nawet 100 ton/ha, co powoduje że jest to zabieg kosztowny, dlatego uruchomiono wsparcie dla rolników w tym zakresie.

Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Olsztynie prowadzi na zlecenie gospodarstw rolnych m. in. badania odczynu i zasobności gleb w makroelementy. Z badań wynika, że na terenie powiatu elbląskiego ponad 1/3 gruntów rolnych posiada pożądany lekko kwaśny odczyn. 37 % wszystkich badanych próbek pobranych z gruntów ornych i użytków zielonych nie wymaga wapnowania lub w ograniczonym zakresie. Szczególnie małymi potrzebami wapnowania odznaczały się próbki gleb z

terenu gminy Markusy – dla 92% użytków rolnej określono potrzeby wapnowania jako ograniczone lub zbędne. Dużymi potrzebami wapnowania wykazały się gleby, których próbki do badań zostały pobrane z terenu gminy Milejewo – 92%, oraz gm. Godkowo 87%.

Chociaż wyniki przeprowadzonych badań przez OSChR nie można bezpośrednio przełożyć na wnioskowanie o jakości gleb na terenie całego powiatu, gdyż przy wyborze gospodarstw rolnych nie kierowano się zasadami stosowanymi w statystyce, jednak dają one wiarygodny punkt odniesienia i dość dobrze obrazują sytuację. Poniżej zaprezentowano macierz obrazującą dane z przeprowadzonych badań.

Tabela 15 Macierz struktury [%] odczynu pH i potrzeb wapnowania dla użytków rolnych w poszczególnych gminach powiatu elbląskiego wg badań za rok 2021 i 2022

Wyszczególnienie gmin	Odczyn pH					Potrzeby wapnowania				
	bardzo kwaśne	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasadowy	konieczna	potrzebna	wskazana	ograniczone	zbędne
	Dane z lat 2021-2022 [%]									
gm. Elbląg	3	20	47	26	4	13	20	28	17	22
gm. Godkowo	29	37	28	6	0	44	23	20	6	1
gm. Gronowo Elbląskie	8	23	36	24	9	21	23	16	20	20
gm. Markusy	23	35	28	6	8	0	1	7	19	73
gm. Milejewo	34	54	8	3	1	62	25	5	4	4
gm. Młynary	16	33	24	25	2	33	18	17	20	12
gm. Pasłęk	19	34	35	12	0	30	21	20	16	13
gm. Rychliki	13	15	29	30	13	20	10	14	21	35
gm. Tolkmicko	10	48	31	10	1	19	23	25	10	23

Legenda:	
0-20 %	
21-40%	
41-60%	
61-80%	
81-100%	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Olsztynie za okres 2021-2022

OSChR w Olsztynie w raportowanym okresie pobrał do badań próbki z 277 gospodarstw powiatu elbląskiego. Wśród przebadanych gruntów ornych najczęściej określano dla nich kategorię agronomiczną gleb ciężkich – 48%. Zawartość fosforu najczęściej była niska – 36%; zawartość potasu średnia – 39%, a zawartość magnezu bardzo wysoka – 43%. Gleby użytków zielonych najczęściej stanowiły klasę agronomiczną ciężką – 33%. Zawartość fosforu w tych glebach była najczęściej bardzo niska – 29%. Zawartość potasu była niska – 31%, a zawartość magnezu bardzo wysoka – 56%. Szczegółowe dane znajdują się w poniższych tabelach.

Tabela 16 Zestawienie zasobności gleb w makroelementy za okres 2021-2022

Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość fosforu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	3528	555	1295	740	384	554
	100%	16%	37%	21%	11%	16%
Użytki zielone	396	112	96	71	37	80
	100%	28%	24%	18%	9%	20%
Użytki rolne	3924	667	1391	811	421	634
	100%	17%	35%	21%	11%	16%
Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość potasu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	3528	362	920	1365	478	403
	100%	10%	26%	39%	14%	11%
Użytki zielone	396	85	119	108	33	51
	100%	21%	30%	27%	8%	13%
Użytki rolne	3924	447	1039	1473	511	454
	100%	11%	26%	38%	13%	12%
Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość magnezu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	3528	79	308	840	793	1508
	100%	2%	9%	24%	22%	43%
Użytki zielone	396	10	22	67	71	226
	100%	3%	6%	17%	18%	57%
Użytki rolne	3924	89	330	907	864	1734
	100%	2%	8%	23%	22%	44%

Legenda:	
0-10 %	
11-20%	
21-30%	
31-40%	
41-50%	

Źródło: Zestawienie odczynu i zasobności gleb w makroelementy, badania za okres: 2021-2022, ilość przebadanych gospodarstw: 277, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Olsztynie

2.7.3. Chemizm opadów atmosferycznych

Na jakość gleb oddziałują również tzw. kwaśne deszcze określane mianem chemizmu opadów, który również podlega pod działania z zakresu monitoringu środowiska. Dokonuje się pomiarów w stacjach pomiarowych. Na podstawie zebranych danych powstają mapy rozkładu przestrzennego rocznych ładunków substancji deponowanych wraz z opadami na glebach w kg/ha. Do substancji tych należą m.in.: azot ogólny, azot azotynowy – azotanowy, azot amonowy, chrom, fosfor ogólny, chlorki, cynk, kadm, nikiel, ołów, siarczany i jony wodorowe.

Opublikowane przez GIOŚ ostatnie dane dotyczą roku 2020. Ponieważ dane z tego roku nie były przedstawiane w Raporcie za lata 2019-2020, niniejszym ujęto je w owym dokumencie. Z opublikowanych map odczytano, że na teren powiatu elbląskiego w 2020 roku z opadów atmosferycznych nastąpiło zdeponowanie następujących ładunków zanieczyszczeń: siarczanów: 7,51-9,2 kg/ha; azotu ogólnego: 7,54 - 8,94 kg/ha; chlorków: 6,8 - 9,04 kg/ha. Ilości te spadły w porównaniu do poprzedniego okresu raportowania (2019-2020) i należą do jednych z najniższych w kraju.

2.7.4. Osuwiska

Na terenie Powiatu Elbląskiego zlokalizowano 7 miejsc zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Wszystkie osuwiska są stabilne i na przestrzeni ostatnich lat nie wykazują zmian. Ostatnie oględziny zostały przeprowadzone w 2022 roku.

2.7.5. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
Liczba miejsc poboru próbek na terenie powiatu elbląskiego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (Monitoring Chemizmu Gleb)	1	1*	nie określono
Odczyn gleby "pH " w zawiesinie H ₂ O (Monitoring Chemizmu Gleb) Wartość bazowa wg danych z 2020 r.	6,6	6,6*	około 6,4
Zawartość próchnicy w gleby e [%] (Monitoring Chemizmu Gleb) Wartość bazowa wg danych z 2020 r.	3,67	3,67*	wzrost udziału próchnicy w glebie
Zawartość WWA w glebie [$\mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$] (Monitoring Chemizmu Gleb) Wartość bazowa wg danych z 2020 r.	935	935*	zmniejszenie zawartości w glebie
Zasolenie gleby [$\text{mg KCl}\cdot 100\text{g}^{-1}$] (Monitoring Chemizmu Gleb) Wartość bazowa wg danych z 2020 r.	46	46*	zmniejszenie zawartości w glebie
Wykonanie i aktualizacje wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi (starosta)	w 2022 r.	tak	tak

* Dane z monitoringu za 2020 rok, nowe dane będą dostępne po 2025 roku.

2.7.6. Wnioski

Dostępne wyniki badań wskazują na zwiększenie zasolenia gleb oraz zwiększoną zawartość WWA w glebie. Zwiększyła się ilość ładunków zanieczyszczeń zdeponowanych z opadami w 2020 roku. W latach 2021-2022 jakość powietrza uległa dalszej poprawie do stanu, kiedy już tylko na pow. 4,6 km²

powiatu odnotowano przekroczenia benzo(a)pirenu ze względu na stężenie średnie roczne w pyłe zawieszonym PM10. Mając to na względzie należy się spodziewać, że jakość gleb będzie się poprawiała ze względu na ograniczenie presji ze źródeł niskiej emisji.

Cel ustalony dla tego obszaru interwencji tj.: „Przywrócenie i utrzymanie dobrego stanu gleb” jest realizowany.

2.8. Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

2.8.1. Odpady komunalne

W dobie wzrostu konsumpcji i nasycenia produktami należy pamiętać o zagrożeniu ze strony wytwarzanych odpadów. Od 2013 roku gminy są odpowiedzialne za tworzenie systemów gospodarowania odpadami komunalnymi.

Od 2021 roku zmienił się sposób obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. W myśl art. 3b ustawy o utrzymaniu czystości wskazuje się, że należy je obliczać jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Przy obliczaniu poziomów nie będzie uwzględniać się innych niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne. W okresie raportowania gminy musiały osiągnąć następujące poziomy:

- ⇒ 20% wagowo - za rok 2021;
- ⇒ 25% wagowo - za rok 2022.

Gminy borykają się z problemem osiągnięcia poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Problem ten będzie się pogłębiał jeżeli nie wzrośnie jakość selektywnej zbiórki odpadów „u źródła”.

Tabela 17: Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych i poziomy składowania odpadów ulegających biodegradacji przez gminy powiatu elbląskiego w latach 2021-2022

Wyszczególnienie gmin	Osiągnięty poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych [%]		Poziom składowania odpadów ulegających biodegradacji [%] Nie więcej niż 35%	
	2021 r. poziom: 20%	2022 r. poziom: 25%	2021 r.	2022 r.
gm. Elbląg	21,54	20,71	50,51	48,56
gm. Godkowo	14,52	19,21	b.d.	b.d.
gm. Gronowo Elbląskie	20,03	25,0	26,25	39,65
gm. Markusy	36,89	18,02	48,46	43,85
gm. Milejewo	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
gm. Młynary	54,45	54,18	17,39	1,38
gm. Pastęk	16,94	16,95	22,34	22,44
gm. Rychliki	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
gm. Tolkmicko	15,89	15,46	18,77	18,38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie opublikowanych na BIP Analiza stanu gospodarki odpadami dla gmin

Największa odnotowana masa wytwarzanych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w raportowanym okresie wystąpiła w gminie Elbląg w 2021 roku, w którym ilość ta wyniosła 421 kg. Zgodnie z poniższymi danymi najwięcej odpadów komunalnych w przeliczeniu na mieszkańca powstaje w przytoczonej gminie Elbląg, Pasłęk oraz Tolkmicko. Najmniej odpadów wytwarzanych jest w gminie Markusy i Godkowo. Ilość wytwarzanych odpadów w roku 2022 spadła w porównaniu do roku 2021.

Tabela 18: Ilość zebranych odpadów niesegregowanych, segregowanych oraz masa wytwarzanych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2021-2022

Wyszczególnienie gmin	Ilość odpadów niesegregowanych zebranych w ciągu roku [Mg]		Ilość odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku [Mg]		Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca	
	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
gm. Elbląg	2.160,80	1.761,23	1.047,04	939,44	421	354
gm. Godkowo	284,14	260,30	212,62	213,24	178	172
gm. Gronowo Elbląskie	829,9	870,28	569,95	550,97	285	293
gm. Markusy	452,66	457,92	158,68	139,16	156	154
gm. Milejewo	481,98	428,19	381,68	360,51	262	241
gm. Młynary	815,15	760,24	407,15	451,12	287	288
gm. Pasłęk	4.234,22	4.317,18	2.853,00	2.603,58	379	373
gm. Rychliki	524,4	405,82	293,78	321,0	229	205
gm. Tolkmicko	1.157,36	1.092,41	1.042,79	972,66	360	341

Źródło: Dane GUS BDL

W prowadzonej przez gminy gospodarce odpadami komunalnymi wskazują one na nasilające się problemy związane z:

- ⇒ niską jakością selektywnej zbiórki, w tym niską świadomość a nawet opór mieszkańców w zakresie prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów „u źródła”;
- ⇒ powoduje to słabe zainteresowanie recyklerów zebranymi surowcami oraz ich niską cenę;
- ⇒ rosnącą masą odpadów zmieszanych;
- ⇒ rosnące koszty funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, w tym transportu i zagospodarowania odpadów.

Gminy w dalszym ciągu odnotowują problemy związane z podrzucaniem odpadów oraz spalaniem ich w paleniskach domowych.

2.8.2. Odpady przemysłowe

Znaczące ilości odpadów wytwarzane są przez zakłady produkcyjne i usługowe, które są wytwórcami odpadów innych niż komunalne, czyli innych niż z grupy 20. Niestety w niniejszym raporcie nie można przeanalizować tych danych z uwagi na brak możliwości ich pozyskania, gdyż w dalszym ciągu system BDO nie dysponuje możliwościami technicznymi wygenerowania informacji w tym zakresie.

Na podstawie rejestru ustalono ilość podmiotów, które uzyskały wpis w „Dziale XII – Wytwórca odpadów zobowiązany do prowadzenia ewidencji odpadów niepodlegających obowiązkowi uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów albo pozwolenia zintegrowanego”. Na dzień odczytania informacji z bazy tj. 22 września 2023 r. łączna ilość podmiotów wynosiła 420 z siedzibą w powiecie elbląskim. Pozostałe podmioty gospodarujące odpadami zostały wpisane w „Dziale XI – Podmioty

wpisane do rejestru z urzędu lub dokonujący aktualizacji wpisu, o których mowa w art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach”, czyli podmioty posiadające pozwolenie na wytwarzanie odpadów, pozwolenia zintegrowane, zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów oraz podmioty, które uzyskały decyzję zatwierdzającą program gospodarowania odpadami wydobywczymi lub zezwolenie na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Podmiotów w dziale XI na dzień 22 września 2023 r. z siedzibą w powiecie elbląskim było łącznie 22.

Tabela 19 Ilość podmiotów wpisanych do bazy BDO prowadzących działalność na terenie powiatu elbląskiego – stan na dzień 22.09.2023 r.

Wyszczególnienie gmin	ilość podmiotów wpisanych do BDO w Dziale XII	ilość podmiotów wpisanych do BDO w Dziale XI
gm. Elbląg	107	15
gm. Godkowo	9	0
gm. Gronowo Elbląskie	46	0
gm. Markusy	30	0
gm. Milejewo	24	2
gm. Młynary	28	0
gm. Pasłęk	123	5
gm. Rychliki	24	0
gm. Tolkmicko	29	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy BDO

W raportowanym okresie Starosta Elbląski wydał 11 pozwoleń na wytwarzanie odpadów oraz 8 pozwoleń na zbieranie i przetwarzanie odpadów.

2.8.3. Usuwanie wyrobów azbestowych

Od 2003 roku samorzady wraz z mieszkańcami borykają się z problemem usuwania wyrobów azbestowych, które zgodnie z krajowym Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, należy usunąć całkowicie do 2032 r. Obecnie podkreśla się, że eliminacja azbestu jest zbyt wolna i osiągnięcie założonego celu jest niemożliwe. Z uzyskanych danych od gmin powiatu elbląskiego, widać, że samorzady nie odłożyły tej sprawy i starają się prowadzić działania stymulujące usuwanie wyrobów azbestowych. Jednak skala usuwanych wyrobów nadal jest na bardzo niskim poziomie i nie zwiększa tempa realizacji założeń Programów.

Dane wprowadzane do Bazy Azbestowej wskazują, że dotychczas zostało usuniętych tylko 17,57% zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych. Przy założeniu, że proces byłby równomierny po 20 latach obowiązywania Programu, tak jak ma to miejsce obecnie, powinno być usuniętych około 70% wyrobów.

W Bazie Azbestowej dla powiatu elbląskiego statystyki wskazują, iż zinwentaryzowano 13.534,611 ton wyrobów, w tym 2.378,272 ton zostało unieszkodliwionych, a 11.156,339 ton pozostaje do zagospodarowania.

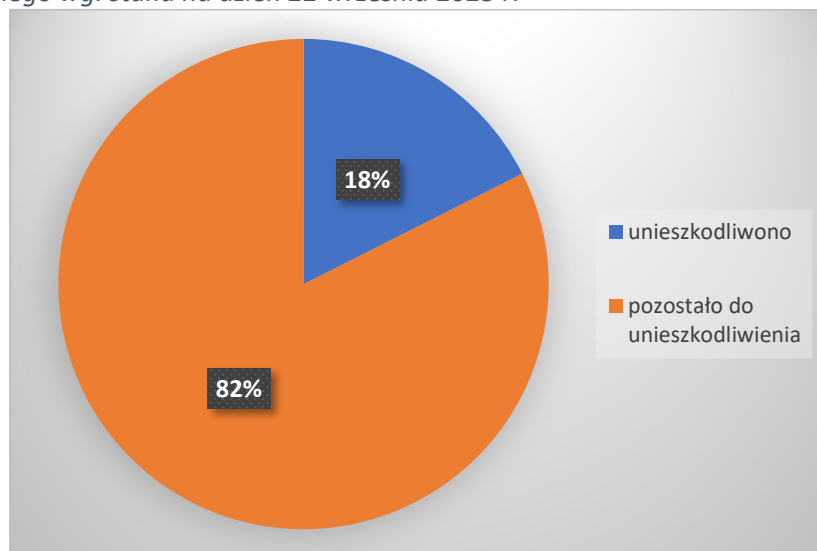
Tabela 20: Dane dotyczące usuwania wyrobów azbestowych w latach 2021-2022 gmin powiatu elbląskiego

Wyszczególnienie gmin	Program usuwania wyrobów zawierających azbest (PUWA)	Ilość usuniętych wyrobów w Mg od osób fizycznych lub osób prawnych		Koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest w zł	
		2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
gm. Elbląg	TAK z 2012 r.	41,52	13,94	25.765,02	9.060,00
gm. Godkowo	TAK z 2012 r. Aktualizacja z 2017 r.	0	0	0	0
gm. Gronowo Elbląskie	TAK z 2014 r.	5,98	7,46	4.780,80	5.970,31
gm. Markusy	TAK z 2016 r. Aktualizacja z 2017 r.	0	0	0	0
gm. Milejewo	NIE	0	0	0	0
gm. Młynary	TAK z 2013 r.	9,48	12,96	5.373,00	6.395,00
gm. Pasłęk	TAK z 2008 r. Aktualizacja z 2017 r.	0	41,14	0	23.550,00
gm. Rychliki	TAK z 2010 r. Aktualizacja z 2016 r.	0*	0*	0*	0*
gm. Tolkmicko	NIE	0	0	0	0

* Gmina Rychliki składała wnioski do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie o dofinansowanie zadania pod nazwą „Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Rychliki” w imieniu zainteresowanych mieszkańców i przedsiębiorców, którzy użytkują na swojej posesji wyroby zawierające azbest, jednak wnioski te nie zostały zakwalifikowane do realizacji.

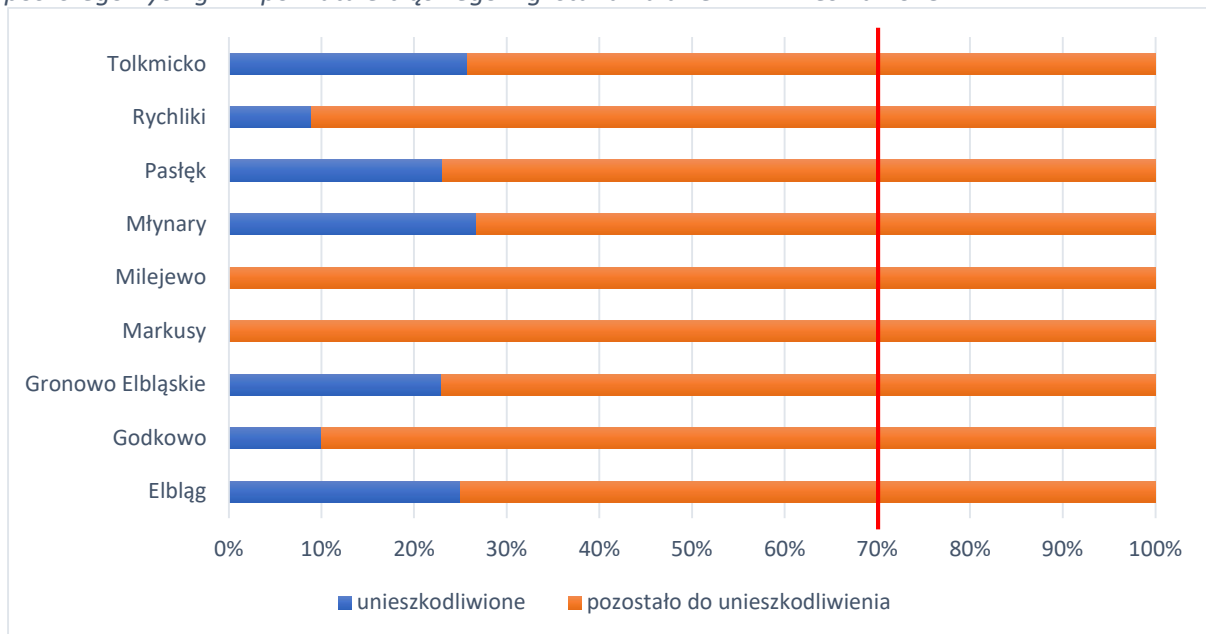
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

Wykres 4: Udział wyrobów azbestowych unieszkodliwionych do pozostałych do usunięcia z terenu powiatu elbląskiego wg. stanu na dzień 22 września 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Baza Azbestowa

Wykres 5: Udział wyrobów azbestowych unieszkodliwionych do pozostałych do usunięcia z terenu poszczególnych gmin powiatu elbląskiego wg. stanu na dzień 22 września 2023 r.

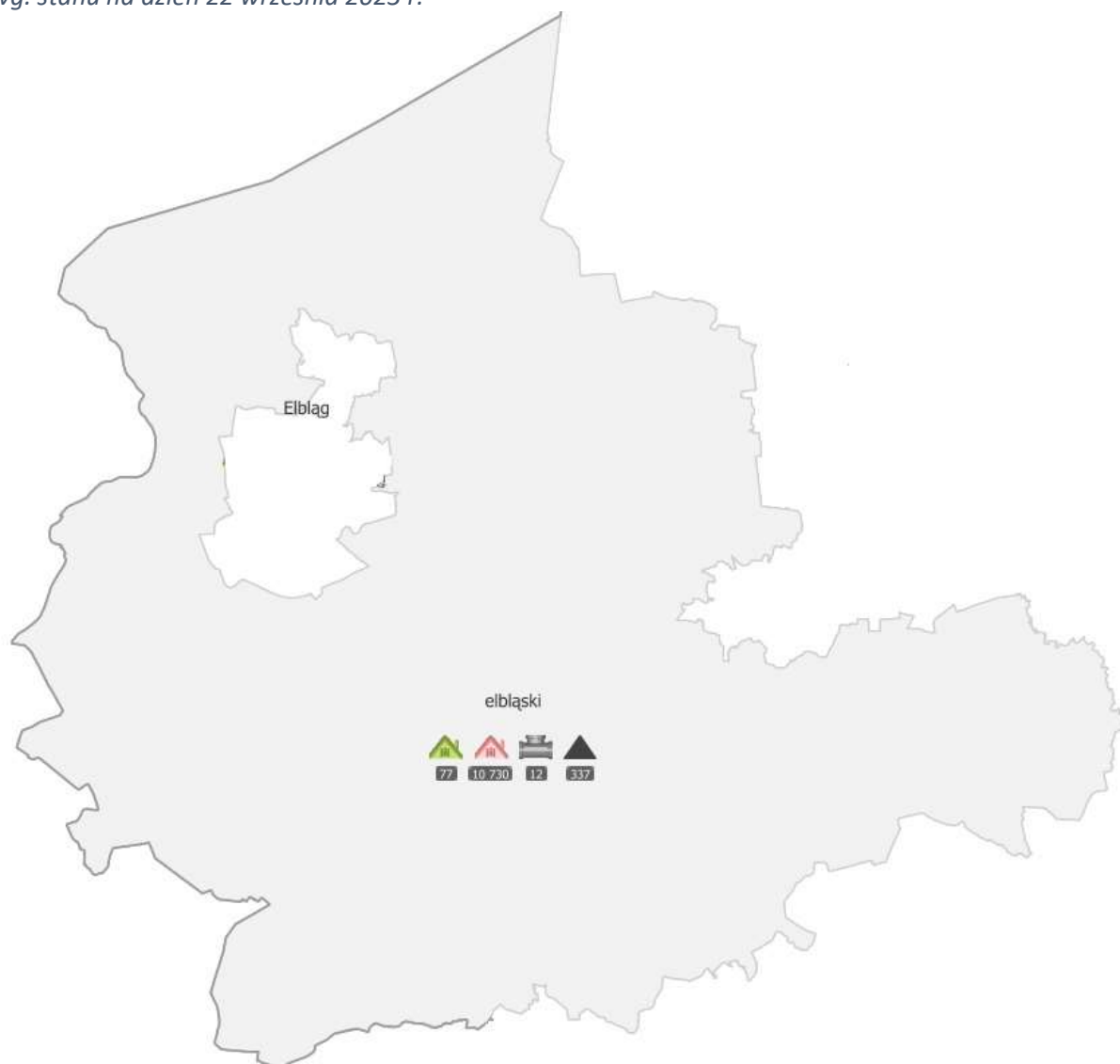

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Bazy Azbestowej

Z danych uzyskanych od gmin wynika, iż w raportowanym okresie tylko 4 z 9 gmin udało się przeprowadzić działania odbioru i unieszkodliwienia wyrobów azbestowych. Gmina Rychliki wskazała, że dwukrotnie jej wniosek został negatywnie zweryfikowanych przez WFOŚiGW w Olsztynie, tym samym nie mogła ona pomóc mieszkańcom w usunięciu odpadów azbestu.

Rysunek 1: Ilość wyrobów azbestowych w podziale na rodzaje na obszarze powiatu elbląskiego wg. stanu na dzień 22 września 2023 r.

Legenda:

Ilość wyrobów azbestowych w podziale na rodzaje [Mg]

- Płyty płaskie
- Płyty faliste
- Rury i złącza azbest.
- Inne

Źródło: Elektroniczny System Informacji Przestrzennej GEOAZBEST

2.8.4. Pożary odpadów

Tabela 21: Charakterystyczne pożary odpadów na terenie powiatu elbląskiego w latach 2021-2022

Lp.	Data zdarzenia	Miejsce zdarzenia	Rodzaj odpadów	Powierzchnia pożaru [m ²]	Uwagi
1	25 marca 2021 r.	Nowy Dwór Elbląski	zmieszane	20	
2	31 maja 2021 r.	Nowy Dwór Elbląski	zmieszane oraz opony	10	
3	11 sierpnia 2021 r.	Jegłownik	opony	15	
4	18 listopada 2021 r.	Gronowo Górne	Tworzywa sztuczne, sprasowana folia PP i PE	3000	Zakład produkcyjny
5	19 listopada 2021 r.	Gronowo Górne	Pogorzeliśko ww.	100	
6	24 maja 2022 r.	Bielnik Drugi	opony	12	
7	19 sierpnia 2022 r.	Nowy Dwór Elbląski	zmieszane	20	

Źródło: Pismo Komendanta Miejskiej Straży Pożarnej w Elblągu z dn. 30 czerwca 2023 r.

2.8.5. Podrzucanie („dzikie wysypiska”) i pozostawianie odpadów (składowanie w miejscach nieprzeznaczonych)

Jednym z wyznaczników dobrej organizacji gminnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi jest ilość powstających tzw. „dzikich wysypisk”, których jak pokazują poniższe dane w raportowanym okresie zewidencjonowano niewiele. Nadal jednak problemem wyrzucania odpadów w miejscach niedozwolonych są odpady budowlane, opony oraz wielkogabarytowe. Warty uwagi jest fakt, że „dzikie wysypiska” zostały uprzątnięte i mają charakter incydentalny. Gminy nie korzystały z rozwiązań administracyjnych nakazujących usunięcie odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania.

Tabela 22: Dane dotyczące "dzikich wysypisk" zewidencjonowanych w gminach powiatu elbląskiego w latach 2021-2022 część 1

Wyszczególnienie gmin	Ilość zewidencjonowanych dzikich wysypisk		Szacowana wielkość dzikich wysypisk w m ³ i/lub w Mg		Ilość usuniętych dzikich wysypisk		Ilość odpadów poddanych unieszkodliwieniu w wyniku usuwania dzikich wysypisk w Mg	
	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
gm. Elbląg	0	0	0	0	0	0	0	0
gm. Godkowo	0	0	0	0	0	0	0	0
gm. Gronowo Elbląskie	0	0	0	0	0	0	0	0
gm. Markusy	0	0	0	0	0	0	0	0
gm. Milejewo	2	1	4,16 Mg	2m ³ + 0,24Mg	2	2	4,16 Mg + 4 kontenery	2m ³ + 0,24Mg + 1 kontener
gm. Młynary	0	0	0	0	0	0	0	0
gm. Pastęk	0	0	0	0	0	0	0	0
gm. Rychliki	1	0	7 Mg	0	1	0	6,6 Mg	0
gm. Tolkmicko	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

Tabela 23: Dane dotyczące "dzikich wysypisk" zewidencjonowanych w gminach powiatu elbląskiego w latach 2021-2022 część 2

Wyszczególnienie gmin	Koszty usunięcia dzikich wysypisk w zł		Kody odpadów najczęściej pojawiających się na dzikich wysypiskach		Ilość wydanych decyzji zobowiązujących do usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania – na podstawie art. 26 ustawy o odpadach	
	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
gm. Elbląg	-	-	-	-	0	0
gm. Godkowo	-	-	-	-	0	0
gm. Gronowo Elbląskie	-	-	-	-	0	0
gm. Markusy	-	-	-	-	0	0
gm. Milejewo	4.896,29	5.670,00	17 09 04 16 01 03	20 03 07 16 02 14	0	0
gm. Młynary	-	-	-	-	0	0
gm. Pastęk	-	-	-	-	0	0
gm. Rychliki	21.600,0	0	20 01 02 20 01 39 20 03 01 17 01 01	-	0	0
gm. Tolkmicko	-	-	-	-	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

2.8.6. Działania inwestycyjne

Tabela 24: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie gospodarki odpadami w latach 2021-2022

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Gmina Elbląg	Odbiór, transport wraz z odzyskiem odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag z terenu Gminy Elbląg	2022	22.056,00	środki własne
Gmina Młynary	Zakup pojemników do segregacji odpadów	2022	4.000,00	w ramach umowy na odbiór odpadów
		2021	2.500,00	
Gmina Pastęk	Zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów	2021	25.652,88	środki własne
	Zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów	2022	51.598,50	środki własne
	Utwardzenie podłoża pod pojemniki do selektywnej zbiórki	2022	67.616,00	środki własne
Nadleśnictwo Elbląg	Gospodarowanie odpadami	2021	41.570,00	środki własne
		2022	52.180,00	środki własne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

2.8.7. Zapobieganie powstawaniu odpadów

Z analizy ilości wytwarzanych odpadów komunalnych w dłuższym okresie wynika, że ich ilość systematycznie wzrasta. Nieznaczna weryfikacja trendu miała miejsce w 2022 roku, kiedy to ilość

wytworzonych odpadów była mniejsza niż w roku 2021. Zahamowanie trendu wynika z radykalnej zmiany warunków gospodarczych w roku 2022 w porównaniu do roku 2021.

Nie jest możliwe przeanalizowanie ilości wytwarzanych odpadów przez podmioty gospodarcze, gdyż Baza o opakowaniach, produktach i odpadach w dalszym ciągu nie daje możliwości technicznych wygenerowania zestawienia o ilości wytworzonych i sposobach zagospodarowania odpadów.

Przeanalizowano zakres edukacji ekologicznej, która kładzie nacisk na prawidłową selektywną zbiórkę odpadów „u źródła”. Prowadzenie działań edukacyjnych w tym zakresie jest uzasadnione, gdyż gminy wskazują na problemy z jej jakością.

Nie prowadzi się edukacji w kierunku zapobiegania powstawania odpadów, jednak warto podkreślić, iż statystyki wskazują, że mieszkańcy powiatu elbląskiego nie prowadzą konsumpcyjnego trybu życia.

2.8.8. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu roku ogółem [Mg] (GUS)	5.235,35	6.966,69 / 6.551,72	zwiększenie ilości
Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu roku z gospodarstw domowych [Mg] (GUS)	4.904,05	6.366,73 / 6.018,23	wg potrzeb
Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku ogółem [Mg] (GUS)	10.872,23	10.940,61 / 10.353,57	wg potrzeb
Ilość zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku z gospodarstw domowych [Mg] (GUS)	9.080,83	9.124,37 / 8.691,11	wg potrzeb, zmniejszenie ilości
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na 1 mieszkańca [kg] (GUS)	195,9	198,2 / 189,1	wg potrzeb
Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg] (GUS)	163,6	165,3 / 158,7	wg potrzeb
Udział odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku z gospodarstw domowych we wszystkich zebranych odpadach w ciągu roku z gospodarstw domowych [%]	Obliczenia: (4.904,05/ 13.984,88) x 100% = 35,07 %	41,09 / 40,91	wzrost wartości wskaźnika

2.8.9. Wnioski

W zakresie gospodarowania odpadami nie przeprowadzono działań edukacyjno-informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie wytwarzaniu odpadów.

Po 10 latach funkcjonowania gminnych systemów gospodarki odpadami oraz intensyfikowaniu działań, w tym zaostrzenie wymogów prawnych w zakresie selektywnej zbiórki odpadów „u źródła” gminy w dalszym ciągu borykają się z problemem jakości surowców uzyskiwanych ze źródeł komunalnych.

Od 2018 roku nie jest możliwe pozyskanie danych o ilości odpadów wytwarzanych z innych źródeł niż komunalne, z uwagi na brak możliwości technicznych wygenerowania stosownych danych.

Na terenie powiatu elbląskiego w raportowanym okresie doszło do jednego istotnego pożaru odpadów na terenie zakładu w Gronowie Górnym, które zostały niezwłocznie objęte akcją gaśniczą.

Ponadto utrzymuje się, sygnalizowany w poprzednim raporcie za lata 2019-2020, problem usuwania wyrobów azbestowych w zbyt wolnym tempie, co istotnie zagraża osiągnięciu celu zawartym w Programie usuwania wyrobów azbestowych dla Polski do 2032 roku.

2.9. Zasoby przyrodnicze

2.9.1. Formy ochrony przyrody

Według danych GUS, w porównaniu do poprzedniego okresu raportowania na terenie powiatu odnotowano nieznaczny spadek powierzchni prawnie chronionych o 6,18 ha, a tym samym ich powierzchnia wyniosła w 2022 roku 56.237,98 ha. Za wskazany spadek odpowiada zmniejszenie powierzchni użytków ekologicznych.

Na szczelbu gminny w 2022 roku Uchwałą Nr XLV/309/2022 Rady Miejskiej w Młynarach z dnia 15 czerwca 2022 r. ustanowiono nowe pomniki przyrody stanowiący drzewo gatunku dąb szypułkowy (*Quercus robur* L.) o obwodzie pierśnicy 425 cm, znajdujący się na działce ewidencyjnej 40 w Młynarach, obręb nr 1. Pomnikowi nadano nazwę „Dąb Mikołaja Kunina”.

2.9.2. Usuwanie drzew i krzewów

Na podstawie art. 83a ustawy Prawo ochrony przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.) usunięcie drzewa wymaga zezwolenia. W art. 83f tejże ustawy wymieniono bardzo liczne przypadki wyłączenia z obowiązku uzyskania zezwolenia, m. in. dla osób fizycznych usuwających drzewa w celach niezwiązanych z działalnością gospodarczą – wtedy istnieje obowiązek dokonania zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa. Zezwolenia te, z pewnymi wyjątkami, wydaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta. W tabeli poniżej przedstawiono ilość wydanych zezwoleń w poszczególnych gminach w raportowanym okresie, których łącznie było 556. W 2022 r. Burmistrz Gminy Młynary nałożył jedną karę administracyjną za usunięcie 4 drzew bez zezwolenia na kwotę 51.1220 zł.

Tabela 25: Ilość wydanych zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów oraz nałożonych kar za ich usunięcie bez zezwolenia przez gminy powiatu elbląskiego w latach 2021-2022

Wyszczególnienie gmin	wydane zezwolenia na wycinkę drzew i krzewów		nałożone kary administracyjne za uszkodzenie, zniszczenie drzewa lub krzewu oraz usunięcie drzewa lub krzewu bez zezwolenia	
	2021 r.	2022 r.	2021 r.	2022 r.
gm. Elbląg	20	21	0	0
gm. Godkowo	11	9	0	0
gm. Gronowo Elbląskie	7	5	0	0
gm. Markusy	63	73	0	1
gm. Milejewo	4	9	0	0
gm. Młynary	30	36	0	0
gm. Pasłęk	32	29	0	0
gm. Rychliki	36	61	0	0
gm. Tolkmicko	48	62	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

W odniesieniu do nieruchomości będących własnością gminy zezwolenie wydaje starosta. W raportowanym okresie starostwo wydało 198 zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów.

2.9.3. Monitoring wybranych gatunków na terenie PKWE i otuliny Parku

W granicach powiatu elbląskiego znajduje się Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej, który udostępnił na potrzeby niniejszego Raportu dane z monitoringu wybranych gatunków oraz pomników przyrody i inwentaryzacji przyrodnicze. W poniższej tabeli znajdują się wyniki prowadzonych obserwacji i kontroli.

Tabela 26 Monitoring wybranych gatunków oraz pomników przyrody i inwentaryzacja przyrodnicza prowadzona na terenie PKWE i otuliny Parku w latach 2021-2022

Lp.	Nazwa rodzaju / gatunku	Rok	Rezultaty
1	wilk	2021	2 obserwacje
		2022	12 obserwacji (tropy i odchody)
2	jeleń sika	2021	48 obserwacji
		2022	29 obserwacji (39 osobników)
3	łoś	2021	33 obserwacje
		2022	32 obserwacje
4	daniel	2022	4 obserwacje (6 osobników)
5	bielik	2021	30 obserwacji
6	monitoring budek dla popielicowatych	2021	sprawdzono 40 budek, 8 było zasiedlonych
		2022	skontrolowano 49 budek, 8 było zasiedlonych przez popielice, 1 – przez orzesznice
7	inwazyjne gatunki roślin – rdestowce, barszcze, niecierpek gruczołowaty	2021	kilkadziesiąt stanowisk
		2022	25 wizji terenowych
8	kontrola stanu pomników przyrody – drzewa i aleje	2021	sprawdzono 38 pomników z terenów nieleśnych
9	monitoring trwałości projektów – zadania z czynnej ochrony przyrody zrealizowane w 2019 i 2021 r (dofinansowanie ze środków WFOŚiGW)	2021, 2022	Kontrola stanu zasiedlenia wybranych: domków dla zapylaczy, nasadzeń drzew i krzewów owocowych na remizach śródleśnych oraz łąk kwietnych

Źródło: Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej

2.9.4. Lasy

W raportowanym okresie lesistość powiatu nieznacznie wzrosła i wynosiła 20% w 2022 roku. Powierzchnia wszystkich lasów ogółem wzrosła w porównaniu do roku bazowego (2020 r.) oraz w porównaniu do poprzedniego okresu raportowania (lata 2020 i 2021) i na koniec 2022 roku wyniosła 28.282,93 ha. Wzrost ten nastąpił w powierzchni lasów publicznych.

2.9.5. Działania inwestycyjne

Tabela 27: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie ochrony przyrody w latach 2021-2022

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Gmina Młynary	Odrodzenie kulturowego krajobrazu małych miast Laduszkina (Rosja) i Młynary (Polska) w interesie skoordynowanego rozwoju lokalnego” - obejmowało wykonanie ciągów pieszych, oświetlenia, budowa sceny, wykonanie powierzchni półprzepuszczalnych, nawierzchni czynne, wykonano nasadzenia głównie krzewów, ustawienie miniaturowej dęba w Laduszkach	2022		UE (508.577,31 zł) + środki własne (281.502,66 zł)
Nadleśnictwo Młynary	Przeprowadzenie ochrony czynnej wybranych gatunków, poprzez zabiegi pielęgnacyjne na 2 pomnikach przyrody w L. Klasztorne, mające na celu usunięcie martwych konarów i gałęzi stwarzających zagrożenie.	2022	7.020,00	środki własne
Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej	Realizacja projektu z zakresu ochrony przyrody „Zwiększanie bioróżnorodności remiz śródleśnych w Parku Krajobrazowym Wysoczyzny Elbląskiej” we współpracy z Nadleśnictwem Elbląg: urządzenie 3 remiz śródleśnych – w Leśnictwie Kadyny oddziały 125h, 130t (przy pomocy wolontariuszy z Zespołu Szkół Techniczno-Informatycznych [ZSTI] Elbląg: 11 + 2 osób oraz Elbląskiej Gazety Internetowej PortEl.pl: 7 osób) oraz w Leśnictwie Jagodno: oddział 274a,b	2021	8.006,34	środki własne + WFOŚiGW
	Realizacja projektu z zakresu ochrony przyrody „Opieka nad sędziwymi drzewami w Parku Krajobrazowym Wysoczyzny Elbląskiej”	2022	10.440,00	środki własne + WFOŚiGW

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

2.9.6. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
Nasadenia drzew ogółem [szt.] (GUS)	0	16 / 26	wzrost ilości wg potrzeb
Ubytki drzew ogółem [szt.] (GUS)	19	20 / 230	wg potrzeb
Bilans nasadzeń drzew względem ubytków (obliczenia własne)	-19	-4 / -204	wg potrzeb, najlepiej bilans dodatni
Nasadenia krzewów ogółem [szt.] (GUS)	50	0 / 0	wzrost ilości wg potrzeb
Ubytki krzewów ogółem [m ²] (GUS)	0	0 / 40	wg potrzeb
Parki spacerowo – wypoczynkowe [szt.] (GUS)	4	4 / 4	wg potrzeb
Powierzchnia parków spacerowo – wypoczynkowych [ha] (GUS)	25,19	25,19 / 25,19	wg potrzeb
Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej [ha] (GUS)	62,92	62,92 / b.d.	wg potrzeb
Powierzchnia obszarów prawnie chronionych [ha] (GUS)	56.244,16	56.244,16 / 56.237,98	wzrost powierzchni wg potrzeb
Powierzchnia rezerwatów przyrody [ha] (GUS)	4.752,3	4.752,3 / 4.752,25	wzrost powierzchni wg potrzeb
Powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu [ha] (GUS)	44.843,74	44.843,74 / 44.843,74	wzrost powierzchni wg potrzeb
Powierzchnia rezerwatów i pozostałych formy ochrony przyrody na obszarach chronionego krajobrazu [ha] (GUS)	337,62	337,62 / 337,56	wzrost powierzchni wg potrzeb
Powierzchnia użytków ekologicznych [ha] (GUS)	35,62	35,62 / 29,59	wzrost powierzchni wg potrzeb
Pomniki przyrody ogółem [szt.] (GUS)	534	533 / 534	wzrost ilości wg potrzeb
Powierzchnia lasów [ha] ((GUS)	28.291,38	28.224,89 / 28.282,93	wzrost powierzchni wg potrzeb
Powierzchnia gruntów leśnych – lesistość [%](GUS)	20,0	19,9 / 20,0	wzrost powierzchni wg potrzeb
Szacowana liczba zwierzyny wg stanu na 10.03 roku bieżącego (Baza Danych o Lasach; Zestawienie RLO-3.1i; Zestawienie dla: woj. warmińsko-mazurskie: powiat elbląski) [szt.]	Wg stanu na: 10.03.2020 r.: Łosie - 265, Jelenie - 696, J. Sika – 150, Daniele - 86, Sarny - 5330, Dziki - 298, Listy - 991, Jenoty - 352, Borsuki -524,	Wg stanu na: 10.03.2022 r.: Łosie - 339, Jelenie - 739, J. Sika – b.d., Daniele - 81, Sarny - 5053, Dziki - 218, Listy - 1238, Jenoty – b.d., Borsuki - 729,	co najmniej utrzymanie składu gatunkowego

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
	Szakale złociste – 4, Kuny - 554, Norki amerykańskie - 377, Tchórze zwyczajne - 227, Piżmaki - 137, Zające szaraki - 3054,	Szakale złociste – 5, Kuny - 678, Norki amerykańskie - 250, Tchórze zwyczajne - 320, Piżmaki – b.d., Zające szaraki - 3628,	

2.9.7. Wnioski

Wskaźniki monitorowania dla obszaru ochrony przyrody wykazują, że cel ochrony krajobrazu i bioróżnorodności jest realizowany. Wskaźniki monitorowania nie są na stabilnym poziomie i nie wykazują szczególnie niepokojących trendów.

2.10. Zagrożenie poważnymi awariami

2.10.1. Działania administracyjne

Na obszarze powiatu elbląskiego nie występują zakłady o dużym lub zwiększonym ryzyku występowania poważnych awarii przemysłowych, dlatego nie ma wymogu prowadzenia działań nadzorczych nad tego typu zakładami.

W raportowanym okresie nie wystąpiły żadne zdarzenia z udziałem substancji niebezpiecznych, które można by sklasyfikować jako poważne awarie.

2.10.2. Działania prewencyjno – inwestycyjne

Tabela 28: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie zapobiegania zagrożeniom w latach 2021-2022

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Powiat Elbląski	Udzielanie pomocy finansowej w formie dotacji celowej Gminom z przeznaczeniem dla Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie powiatu	2021	19.988,00	środki własne
		2022	12.746,00	środki własne
	Dofinansowanie dla PSP i OSP na zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych oraz na zakup i montaż sylektywnego równoległego alarmowania strażaków OSP i zakup skafandra ratowniczego suchego do pracy na lodzie i w wodzie również dla potrzeb OSP		88.716,00	środki własne
Gmina Rychliki	Zakup wozu bojowego dla OSP Święty Gaj	2021	139.884,28	środki własne + dotacja celowa

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Zakup samochodu dostawczego	2022	25.600,00	środki własne
	Zakup średniego wozu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Kwietniewie	2022	130.000,00	konkurs Rosnąca Odporność COVID 19 (120.000,00 zł) + środki własne (10.000,00 zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

2.10.3. Wskaźniki monitorowania

Wskaźnik	Wartość bazowa z 2020 r.	Wartość w okresie raportowania 2021/2022 r.	Wartość docelowa do 2030 r.
Liczba zakładów ZZR (Wykaz Komendanta PSP)	0	0	wg potrzeb
Liczba zdarzeń w zakładach ZZR (Komenda PSP)	0	0	0
Liczba zakładów ZDR (Wykaz Komendanta PSP)	0	0	wg potrzeb
Liczba zdarzeń w zakładach ZDR (Komenda PSP)	0	0	0
Liczba pożarów lasów w RDLP OLSZTYN: nadleśnictwo DOBROCIN, nadleśnictwo MŁYNARY, nadleśnictwo ZAPOROWO; RDLP GDAŃSK: nadleśnictwo ELBLĄG [szt.] (Baza Danych o Lasach; Zestawienie RL-4b)	10	7 / 16	zmniejszenie ilości zmniejszenie powierzchni
Łączna powierzchnia spalonych lasów w RDLP OLSZTYN: nadleśnictwo DOBROCIN, nadleśnictwo MŁYNARY, nadleśnictwo ZAPOROWO; RDLP GDAŃSK: nadleśnictwo ELBLĄG [szt.] (Baza Danych o Lasach; Zestawienie RL-4b)	2,67	0,77 / 1,37	zmniejszenie powierzchni
Przeciętna powierzchnia spalonego lasu w trakcie jednego pożaru w RDLP OLSZTYN: nadleśnictwo DOBROCIN, nadleśnictwo MŁYNARY, nadleśnictwo ZAPOROWO; RDLP GDAŃSK: nadleśnictwo ELBLĄG [szt.] (Baza Danych o Lasach; Zestawienie RL-4b)	0,11	0,11 / 0,09	zmniejszenie powierzchni

2.10.4. Wnioski

W raportowanym okresie zmniejszyła się powierzchnia spalonych lasów. Główne ich przyczyny najczęściej były nieustalone lub wskazano na nieostrożność dorosłych. Istotne jest to, że nawet jak dojdzie do pojawienia się pożaru to jest on szybko ugaszony, stąd małe jego powierzchnie.

Zmiana wartości tych wskaźników jest zgodna z oczekiwaniami.

2.11. Edukacja ekologiczna

Tabela 29: Działania edukacyjne przeprowadzone w latach 2021-2022

Interesariusz	Nazwa działania	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródła finansowania
Powiat Elbląski	Działania edukacyjne prowadzone były w 4 placówkach oświatowych: Zespół Szkół w Pasłęku, Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych w Pasłęku, Liceum Sztuk Plastycznych w Gronowie Górnym, Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Kamionku Wielkim. Tematyka zajęć obejmowała: 1. szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych, 2. korzyści płynących z podłączenia do scentralizowanych źródeł ciepła, 3. korzyści z termomodernizacji budynków, 4. wartości, jakie daje środowisku korzystanie ze zbiorowych systemów komunikacji lub alternatywnych systemów transportu (rower, poruszanie się pieszo), promocji nowoczesnych niskoemisyjnych źródeł ciepła.	2021		środki własne
		2022		
Gmina Elbląg	Informacje na stronie gminy (zakładka czyste powietrze), ulotki, broszury i informacje przekazywane na corocznych zebraniach wiejskich. Od października 2021r. w urzędzie działa punkt konsultacyjno-informacyjny programu Czyste Powietrze. W latach 2021-2022 zorganizowano 4 spotkania informacyjne dotyczące zasad działania programu, korzyściach wynikających ze zlikwidowania nieefektywnych źródeł ciepła, przeprowadzono wizyty u mieszkańców związane z oceną źródła ciepła przy okazji oględzin w terenie.	2021	1.800,00	WFOŚiGW
		2022	1.399,00	WFOŚiGW
	Czujniki jakości powietrza (Airly) zainstalowane na budynkach szkół podstawowych w Węzinie, Pilonie, Gronowie Górnym i Nowakowie	2021	3.247,20	WFOŚiGW
		2022	3.247,69	WFOŚiGW
	Informacje na stronie gminy, ulotki, broszury, konkursy, aplikacja „Kiedy Śmieci” informacje przekazywane na corocznych zebraniach wiejskich. Oględziny i kontrole. Segregacja odpadów	2021	984,00	środki własne
		2022	1.136,52	środki własne

Interesariusz	Nazwa działania	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródła finansowania
Gmina Markusy	Warsztaty ekologiczne dotyczące: segregacji odpadów, ochrony powietrza, ochrony wód i gleby	2022	6.339,00	środki własne
Gmina Milejewo	Nagrody w konkursie na selektywną zbiórkę odpadów	2022	800,00	środki własne
Gmina Młynary	Zajęcia edukacyjne: w Szkole Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Młynarach, w Szkole podstawowej w Błudowie, w Przedszkolu im. Jana Brzechwy w Młynarach. Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych: 26; Liczba osób objętych działaniami informacyjnymi i edukacyjnymi: 450.	2021 2022	nie określono	nie określono
	Zorganizowanie kampanii dot. Segregacji odpadów w szkole podstawowej, zakup pojemnika do segregacji odpadów	2021 2022	650,00 2.000,00	w ramach umowy na odbiór odpadów
	Kolportaż ulotek oraz plakatów o tematyce dot. Segregacji odpadów	2021 2022	2.000,00 1.400,00	w ramach umowy na odbiór odpadów
	Tablice informacyjne dot. prawidłowej segregacji w lokalnych punktach selektywnej zbiórki	2021	2.000	środki własne
	Tablice informacyjne dot. prawidłowej segregacji w lokalnych punktach selektywnej zbiórki	2022	2.583,00	środki własne
Gmina Paszék	Ulotki dot. prawidłowej segregacji	2022	1.600,00	środki własne
	Konkurs plastyczny „Segregacja śmieci w oczach dzieci”	2022	2.981,06	środki własne
	Festyn Ekologiczny „Pasłęcki Festyn Ekologiczny”	2022	25.345,24	środki własne
	Utworzenie obiektu edukacyjnego przy Rezerwacie Przyrody „Dęby w Krukach Pasłęckich”, na który składają się: wiata edukacyjna, tablice edukacyjne, kłody bartne umieszczone przy drodze leśnej.	2021	22.100,00	środki własne + WGOŚiGW
	Spotkania w szkołach oraz zajęcia edukacyjne na ścieżkach przyrodniczych.	2021 2021	17.630,65 25.027,70	środki własne środki własne
Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej	Zakończenie projektu RPO Warmia i Mazury 2014-2020, w tym przygotowanie tekstu do publikacji podsumowującej projekt i materiału do filmu o inwestycjach z projektu	2021	bezkosztowo	środki własne
	Realizacja projektu z zakresu edukacji ekologicznej: „Odkrywamy Krainę Buka – organizacja imprez edukacyjnych w Parku	2021	10.428,64	środki własne + WFOŚiGW

Interesariusz	Nazwa działania	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródła finansowania
	Krajobrazowym Wysoczyzny Elbląskiej” – przeprowadzenie cyklu warsztatów przyrodniczych online, konkursu plastycznego, zielarskich warsztatów terenowych dla dorosłych, konkursu wiedzy o PK			
	Realizacja projektu z zakresu edukacji ekologicznej oraz realizacja (wycieczki dla szkół, warsztaty zielarskie) zadania: „Za pan brat z Krainą Buka - organizacja wydarzeń edukacyjnych w Parku Krajobrazowym Wysoczyzny Elbląskiej”	2022	11.438,12	środki własne + WFOŚiGW
	Pozostała edukacja ekologiczna - zajęcia w siedzibie Parku, w placówkach edukacyjnych, terenowe (wycieczki) itp. oraz organizacja konkursów edukacyjnych (PE i m. Elbląg), udział w imprezach masowych – dla dzieci, młodzieży dorosłych i emerytów	2021, 2022	bezkosztowo	środki własne
	Organizacja konferencji z okazji jubileuszu 35-lecia Parku	2021		środki własne + dotacja z Urzędu Marszałkowskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

3. Podsumowanie i wnioski końcowe

Jakość środowiska w powiecie elbląskim jest na dobrym poziomie. Mieszkańcy powiatu żyją w bezpiecznym i coraz bardziej przyjaznym środowisku. Sporządzając niniejszy raport nie zidentyfikowano szczególnie niepokojących zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi oraz dla stanu środowiska. Na uwagę zasługuje fakt poprawy jakości powietrza, w tym rewolucyjny wzrost wykorzystania odnawialny źródeł energii.

Obszar interwencji: **Ochrona klimatu i jakości powietrza**

Cel: **Poprawa jakości powietrza**

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery	<i>Poprawa jakości powietrze przez zmniejszenie emisji ze źródeł przemysłowych i komunalnych.</i>	
Wzrost wykorzystania OZE	<i>Wzrost wykorzystania OZE.</i>	
Zwiększenie efektywności energetycznej budynków i infrastruktury	<i>Prowadzono działania termomodernizacyjne obiektów użyteczności publicznej oraz zmieniano oświetlenie ulic na LED.</i>	
Doskonalenie systemu planowania, monitoringu i edukacji	<i>W niektórych samorządach uruchomiono punktu konsultacyjno-informacyjne w zakresie uzyskiwania dofinansowań do wymiany źródeł ciepła i montażu OZE.</i>	
Zrównoważony rozwój energetyczny	<i>Zapotrzebowanie na energię elektryczną pozostaje na podobnym poziomie, jednak istotnie wzrasta liczba prosumentów.</i>	

Obszar interwencji: **Zagrożenia hałasem**

Cel: **Utrzymanie klimatu akustycznego zgodnie z obowiązującymi normami**

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Ograniczanie hałasu	<i>Prowadzone działania monitoringowe nie wykazały sytuacji przekroczenia norm hałasu.</i>	

Obszar interwencji: **Pola elektromagnetyczne**

Cel: **Utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych**

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych	<i>Średnie zmierzone natężenie pól elektromagnetycznych stanowi zaledwie 2 % ustalonej normy, dlatego osiągnięcie celu jest niezagrożone, a oddziaływanie PEM na zdrowie i życie ludzi oraz środowisko bardzo małe.</i>	

Obszar interwencji: **Gospodarowanie wodami**

Cel: **Czyste wody i bezpieczeństwo przeciwpowodziowe**

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Dobra jakość wód powierzchniowych i podziemnych	<i>Systematycznie prowadzone działania polegające na budowie sieci kanalizacyjnej spowodowały wzrost skanalizowania powiatu. Wzrósł również udział ludności korzystających z oczyszczalni ścieków do 54 % w 2022 r.</i>	
Utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód	<i>Prowadzone są głównie działania administracyjne przez PGW Wody Polskie tj. wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód.</i>	
Stosowanie instrumentów ekonomicznych w racjonalnym użytkowaniu zasobów wodnych	<i>Prowadzone są głównie działania administracyjne przez PGW Wody Polskie polegające na zatwierdzaniu taryf za wodę dla przedsiębiorstw wodociągowych.</i>	
Ochrona przed powodzią	<i>Prowadzona jest przez działania związane z bieżącym utrzymaniem stanu osłon przeciwpowodziowych i urządzeń melioracyjnych oraz remonty i przebudowy w celu poprawy stanu technicznego.</i>	

Obszar interwencji: **Gospodarka wodno-ściekowa**

Cel: **Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa**

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Zapewnienie wody odpowiedniej ilości i jakości	<i>W raportowanym okresie nie odnotowano żadnych poważniejszych nieprawidłowości związanych z jakością wody do spożycia.</i>	

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Ograniczenie zużycia wody	<i>Prowadzone są inwestycyjne w poprawę jakości infrastruktury wodociągowej zmniejszając jej awaryjność.</i>	
Ochrona wód i gleb przed zanieczyszczeniem ściekami	<i>Systematyczne inwestycje w poprawę infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej.</i>	

Obszar interwencji: Zasoby geologiczne

Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Eksplorowanie złóż efektywnie i z poszanowaniem przyrody	<i>Ilość wydobywanych kopalin w raportowanym okresie wzrosła w porównaniu do okresu poprzedniego. Eksploatacja złóż odbywa się na podstawie koncesji, co gwarantuje późniejszą rekultywację terenów zdegradowanych. Rekultywacje odbywają się na bieżąco w kierunkach rolnym i leśnym.</i>	

Obszar interwencji: Gleby

Cel: Przywrócenie i utrzymanie dobrego stanu gleb

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Ochrona gleb	<i>Ochrona gleb prowadzona jest poprzez: 1) działania administracyjne – decyzje zezwalające na wyłączenie gruntów rolnych z produkcji rolniczej; 2) edukację rolników odpowiedzialnych za uprawę gleby; 3) ograniczanie zanieczyszczeń tj. emisje gazów i pyłów do powietrza, które następnie opadają na gleby oraz nadzór nad właściwym gospodarowaniu ściekami, aby kierować je do oczyszczalni ścieków.</i>	
Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych	<i>Tereny zdegradowane przez wydobywanie kopalin są wg potrzeb na bieżąco rekultywowane.</i>	

Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cel: Racjonalna gospodarka odpadami

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów	<i>Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w ciągu roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca pozostała na podobnym poziomie z porównaniem do roku bazowego (2020). W Raportowanym okresie wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku z gospodarstw domowych z około 35% (rok bazowy 2020) do ok. 41%.</i>	
Oddzielenie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego	<i>Z danych za lata 2021-2022 wynika, ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca pozostaje na podobnym poziomie, przy czym wzrost udziału odpadów zbieranych selektywnie.</i>	

Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze

Cel: Ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Doskonalenie planowania i realizacji zadań ochronnych	<i>Realizacja planów ochrony obszarów Natura 2000.</i>	
Poprawa spójności systemu obszarów chronionych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej	<i>Utrzymano dotychczasowe powierzchnie Obszarów Chronionego Krajobrazu i Obszarów Natura 2000.</i>	
Ochrona krajobrazu	<i>Stosowanie się do zapisów uchwał przyjmujących Obszary Chronionego Krajobrazu, w których znajdują się szczegółowe regulacje np. dotyczące rodzajów inwestycji jakie mogą być przeprowadzane na ich obszarze.</i>	
Racjonalna gospodarka leśna i łowiecka	<i>Administracyjna ochrona gruntów leśnych.</i>	
Ograniczenie zagrożeń dla rodzimej przyrody	<i>Prowadzenie działań łowieckich na gatunkach zwierząt ekspansywnych takich jak np. norka amerykańska.</i>	

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
	<i>Promowanie gatunków rodzimych drzew i krzewów przy zatwierdzaniu nasadzeń zastępczych za drzewa i krzewy usunięte.</i>	
Edukacja ekologiczna	<i>Cel realizowany przez konkursy i zajęcia edukacyjne w tych obszarze interwencji.</i>	

Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Cel: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska oraz minimalizacja ich skutków

Kierunki interwencji	Prowadzone działania i ocena osiągnięcia celu	
Przeciwdziałanie wystąpieniu awarii instalacji przemysłowych, minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi i środowiska	<i>Na terenie powiatu nie znajdują się zakłady o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii. Ponadto jednostki straży pożarnej są systematycznie wyposażane, aby minimalizować ewentualne skutki zdarzeń.</i>	

Spis tabel:

Tabela 1: Cele i kierunki interwencji ustalone w poszczególnych obszarach interwencji w Programie ochrony środowiska dla powiatu elbląskiego na lata 2022-2030	7
Tabela 2: Ocena jakości powietrza strefy warmińsko-mazurskiej na podstawie danych z roku bazowego - 2020 r. z latami 2021-2022	9
Tabela 3: Gminy powiatu elbląskiego znajdujące się w obszarach przekroczeń w strefie warmińsko-mazurskiej w rocznej ocenie jakości powietrza za rok 2021 i 2022.....	10
Tabela 4: Długość dróg rowerowych w km w latach 2019 – 2022 na terenie powiatu elbląskiego	16
Tabela 5: Działania inwestycyjne przeprowadzone na rzecz ochrony powietrza w latach 2021-2022	16
Tabela 6: Działania inwestycyjne przeprowadzone na rzecz ochrony przed hałasem w latach 2021-2022	22
Tabela 7: Presje determinujące stan wód oraz postępu w osiągnięciu celów środowiskowych dla JCWP wg aPGW z 2022 r.	31
Tabela 8: Ocena stanu technicznego urządzeń melioracyjnych na terenie powiatu elbląskiego, utrzymywanych przez PGW Wody Polskie – stan w latach 2021 i 2022	38
Tabela 9: Ocena stanu technicznego osłon przeciwpowodziowych na terenie powiatu elbląskiego, utrzymywanych przez PGW Wody Polskie – stan w latach 2021 i 2022	38
Tabela 10: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie gospodarowania wodami w latach 2021-2022..	38
Tabela 11: Gospodarka nieczystościami ciekłymi w poszczególnych gminach powiatu elbląskiego	42
Tabela 13: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w latach 2021-2022	42
Tabela 14: Wielkość wydobycia piasków i żwirów na terenie powiatu elbląskiego w latach 2021 i 2022	45
Tabela 15: Wielkość wydobycia torfu na terenie powiatu elbląskiego w latach 2021 i 2022.....	46
Tabela 16: Macierz struktury [%] odczynu pH i potrzeb wapnowania dla użytków rolnych w poszczególnych gminach powiatu elbląskiego wg badań za rok 2021 i 2022	48
Tabela 17: Zestawienie zasobności gleb w makroelementy za okres 2021-2022	49
Tabela 18: Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych i poziomy składowania odpadów ulegających biodegradacji przez gminy powiatu elbląskiego w latach 2021-2022	51
Tabela 20: Ilość zebranych odpadów niesegregowanych, segregowanych oraz masa wytwarzanych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2021-2022.....	52
Tabela 21: Ilość podmiotów wpisanych do bazy BDO prowadzących działalność na terenie powiatu elbląskiego – stan na dzień 22.09.2023 r.	53
Tabela 22: Dane dotyczące usuwania wyrobów azbestowych w latach 2021-2022 gmin powiatu elbląskiego ...	54
Tabela 23: Charakterystyczne pożary odpadów na terenie powiatu elbląskiego w latach 2021-2022	57
Tabela 24: Dane dotyczące "dzikich wysypisk" zewidencjonowanych w gminach powiatu elbląskiego w latach 2021-2022 część 1	57
Tabela 25: Dane dotyczące "dzikich wysypisk" zewidencjonowanych w gminach powiatu elbląskiego w latach 2021-2022 część 2	58
Tabela 26: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie gospodarki odpadami w latach 2021-2022.....	58
Tabela 27: Ilość wydanych zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów oraz nałożonych kar za ich usunięcie bez zezwolenia przez gminy powiatu elbląskiego w latach 2021-2022	60
Tabela 28: Monitoring wybranych gatunków oraz pomników przyrody i inwentaryzacja przyrodnicza prowadzona na terenie PKWE i otuliny Parku w latach 2021-2022	61
Tabela 29: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie ochrony przyrody w latach 2021-2022	62
Tabela 30: Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie zapobiegania zagrożeniom w latach 2021-2022	64
Tabela 31: Działania edukacyjne przeprowadzone w latach 2021-2022	66

Spis wykresów

Wykres 1: Udział liczby [szt.] uruchomionych instalacji PV na terenie poszczególnych gmin powiatu elbląskiego do końca 2022 r.	13
Wykres 2: Udział mocy [MW] zainstalowanej w instalacjach PV na terenie poszczególnych gmin powiatu elbląskiego do końca 2022 r.	13

Wykres 3 Udział mocy [MW] zainstalowanej w instalacjach OZE (słońce, wiatr, woda) na terenie poszczególnych gmin powiatu elbląskiego do końca 2022 r.	14
Wykres 4: Udział wyrobów azbestowych unieszkodliwionych do pozostałych do usunięcia z terenu powiatu elbląskiego wg. stanu na dzień 22 września 2023 r.....	54
Wykres 5: Udział wyrobów azbestowych unieszkodliwionych do pozostałych do usunięcia z terenu poszczególnych gmin powiatu elbląskiego wg. stanu na dzień 22 września 2023 r.	55

Spis rysunków

Rysunek 1: Ilość wyrobów azbestowych w podziale na rodzaje na obszarze powiatu elbląskiego wg. stanu na dzień 22 września 2023 r.	56
--	----